

«SLOVENE» velja
po pošti na vse strani Jugos-
lavije in v Ljubljani:
za celo leto naprej . . . K 120—
za pol leta 90—
za štiri leta 45—
za en mesec 15—
Za izposojnino celoletno K 240—
Sobotna izdaja: —
za celo leto K 30—
za izposojnino 35—

SLOVENE

Inzerati
Enostolpna petstvarica (50 mm
široka in 3 mm visoka ali nje
prostor)
za enkrat po K 6—
poslano itd. po K 8—
Pri večjem naročilu popust.
Najmanjši oglas 50/50 mm K 15.
Izhaja vsak dan izvenredni po-
nedeljek in dan po prazniku
ob 5. uri zjutraj.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nevrnjenih pism se ne
sprejemajo. Uredn. telef. št. 50, upravn. št. 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ul. 6. — Račun poštne krate.
Ljubljanske št. 650 za naročnine in št. 349 za oglase,
avstr. in češke 24.797, ogr. 29.511, bosn.-herc. 7582.

Volilni maneuver demo- kratev.

Jugoslovanska demokratska stran-
ka se je pri ljudstvu v celi državi s svo-
jim protiljudskim vladnim sistemom
naravnost osovražila. Uvideva, da se
bliža konec samohvalisanja, da je naj-
večja stranka v državi. Le nasilstva in
sleparije pri volitvah bi mogle zadržati
njen polom. Papirnati programi
JDS ne pomagajo, ker je ljudstvo vi-
delo in občutilo dobrote demokratskih
vlad. Zato iščejo demokrate navidez-
nega povoda, da bi mogli proti drugim
strankam nastopiti z nasiljem, in v ta
namen se poslužujejo najgršega, naj-
nemoralnejšega sredstva, denuncira-
nja. Sistematično so lagali po belgraj-
skih demokratskih listih proti SLS, da
bi ji izpodkopali tla. Ker natolcevanju
demokratskih listov noben pameten
človek ne veruje več, so se začeli poslu-
ževati tudi drugih listov, ki jim sedejo
— na lim. Tako je velesrbsko glasilo
»Balkan« objavilo napad na ljubljans-
kega škofa dr. Jegliča, češ da priprav-
lja tajno zaroto proti Belgradu in da
deluje na to, da se vse Srbom naklon-
jene osebe odstranijo s političnega
polja. Ta tendenciozna laž ni zrasla na
»Balkanovem« zelniku, ampak je pri-
šla od demokratske strani in ima svoj
izvor v ljubljanski denunciantijski ko-
vanci. Ko bi ta denunciacija ne bila
tako ostudna in zlobna, bi jo smatrali
za smešno.

Ze dalje časa opazujemo, kako de-
mokratsko časopisje sistematično ob-
javlja izmišljene vesti o protidržavni
agitaciji SLS, jo dolži avstrofilstva, jo
brez vsakega povoda in vezi sprav-
lja v zvezo s politični pokojnim dr. Su-
steršičem, o katerega akcijah pripove-
duje prave bajke, za katere živ človek
ne ve razen demokratske denuncianti-
ske kovačnice v Ljubljani. Kritike v
časopisju SLS o protiljudskih in radi-
tega državi kvarnih praktikah demo-
kratskih ministrov demokratski de-
nuncianti zavijajo in jim namenoma
podtikajo drugo tendenco, da bi zgle-
dale verodostojne denunciacije, ki jih
slovenski demokrate pošiljajo demo-
kratskim ministrom v Belgradu.

Kakor čujemo, notranji minister
Drašković lovi v našem časopisju mu-
šice, posamezne stavke, iztrgane iz ce-
lote, razlaga kot proti narodnemu edin-
stvu in proti državi naperjena, ako-
ravno je tendenca vseh teh člankov

jasno naperjena proti demokratskim
praktikam v centralni vladi.

Zakaj se poslužujejo demokrate teh
ogabnih volivnih mahinacij? Notranji
minister Drašković je eksponent JDS v
vladi in njegova naloga je, da izvede
volitve tako, da reši demokrate polo-
ma. Vsa zares demokratsko misleča
javnost razen demokratske stranke je
zavzela odklonilno stališče proti name-
ravanemu zakonskemu načrtu o redu
in radu v zavesti, da gre demokratom
le za tem, da bi dušili druge stranke
in omejevali volivno svobodo pod pre-
tvezo, da gre za »red in rad v državi«.
Minister Drašković pa bi rad potom od-
redb dosegel, česar ni sklenil ministr-
skisvet. Zato je bilo treba, da se po-
stavi naš vladika v isto vrsto — z Ra-
dićem. Toliko sramežljivosti so pa de-
mokrate vendar pokazali, da si niso
upali te gorostasne tendenciozne de-
nunciacije objaviti v svojem časopisju,
ampak so poskrbeli za tendenciozne to-
zadevne »informacije« velesrbskemu
»Balkanu«. S tem so hoteli doseči še
drugo namero: Nahujskati pravoslavno
javnost proti katoliški cerkvi. In v
to svrhu bi bil res »Balkan« najuspeš-
nejše sredstvo.

Proti takim poizkusom, omejiti
volivno svobodo, se mora najenergič-
neje postaviti parlament. Zato je naša
energična zahteva: Narodno predstavi-
ništvo naj se takoj skliče, da varuje
svobodno volitev in da demokratski
ministri ne bodo brez njega in proti
njegovi volji izdajali kake policijske
naredbe v strankarske svrhe.

Torej res hočete na- daljeovati zločin nad domovino?

Tretjič ponovljeno javno vprašanje
JDSRanki in nje pristašem.

Naš narod je menda obsojen k pogu-
bi... Udarac za udarcem pada na nas...
Upali smo, da nam konec vojske prinese
narodno rešitev in svobodo. Kaka rešitev
je to? En del naroda ječi pod italijansko
peto, drugi pod nemško. Kakor da nas ne
tlačijo že dovolj k tlom italijanska pest, —
zdaj še Koroško!... Oh, človek kar slišati
ne sme, kako se godi našim rojakom pod
oblastjo ošabnega tujca. Vsaka novica
vsaka novo rano v srce...

Naš vnanji položaj je tužen...

In notranji? Kaj delamo mi, med fem
ko ti silni udarci padajo po nas?... Mi se
veselo prekljamo med seboj. Pa še nekaj
delamo! Demonstriramo. Takoj po demon-
straciji, ne, že med demonstracijo samo, pa
skočimo drug drugemu v lase in se obde-
lujemo, da kar cunje lete. Kakor otroci!
Pa poredni, hudobni otroci. To se nam mo-
rajo naši sovražni sosedje smeja! Takih
nasprotnikov se nimajo bati. Vsako kra-
ljestvo v sebi needino, bo razdejano...

Ali je res potrebno, da se naš tako
mali, od vnanjih sovražnikov slej ko prej
tako zatirani narod tako kolje med seboj?
da je razcepljen in razdeljen v toliko
strank in stranic? da ga pretresajo no-
tranji boji do dna? da med tem, ko tuji
bijejo po nas in nam trgajo kose narodne-
ga telesa, mi z vso ljutostjo bijemo drug po
drugem in gledamo, kako bi mogli drug
drugega v žlici vode vtopiti?

Jaz imenujem to zločin nad domo-
vino.

In ne po krivici! Kakšno sovraštvo
divja po naši ozki in tesni slovenski deže-
lici že dolga desetletja! Kako to sovraštvo
zastuplja vso našo javnost! Kako nam
jemlje ugled pred sosedi, kako slabi našo
narodno odporno moč, ki bi jo v boju z
mogočnimi sosedi tako potrebovali!...

Žalosten in ogorčen nad temi neznos-
nimi razmerami sem napisal knjižico »Zlo-
čin nad domovino«, v kateri dokazujem,
da je tega divjanja kriv liberalizem, oziro-
ma stranka, katere življenjski princip je
liberalizem, JDS.

Ta knjižica je bila v informacijo po-
slana vsem listom JDStranke: »Narodu«,
»Domovini«, »Jugoslaviji«, »Novi dobi«,
(»Jutra« takrat še ni bilo) in »Kmetijske-
mu listu«. Razen tega pa tudi posameznim
voditeljem in veljakom JDStranke.

Človek bi bil pričakoval, da se bodo
lejšto, v sebi needino, bo razdejano...
ti listi in možje branili težkih očitkov, ki
jih knjižica zoper nje naperja. Saj navadno
ne molče, če se jim kaj očita, ampak so
zelo zgovorni; nikomur ne ostanejo nobe-
ne dolžni. Toda čudo prečudno: na to knji-
žico — nobenega odgovora! Niti besedice!

Napisal sem dva članka v »Slovincu«,
naslovljena izrečno »na JDStranko in nje
pristaše«, kjer sem javno vpraševal in po-
zival, če ne bodo na vse to nič odgovorili.
Na to dvakratno javno vprašanje zopet —
nobenega odgovora! Niti žugnil ni nihče na
moje izzivanje... Odkod vendar ta nena-
vadna prikazen? Kako da liberalci (to ime
v knjižici razložim in upravičim, da ni žal-
ljivo) na vse te očitke molče?... Ali jih je
zadel kap na njih jezik, da ne morejo
spraviti nobene besede iz sebe, ali jih je

prijel krč v prstih, da je ne morejo za-
pisati?

V knjižici očitam stranki, da ima na
vesti zločin nad domovino. Na to nobene-
ga odgovora.

Očitam ji, da je kriva petdesetletnega
bratomornega boja na Slovenskem. Na to
nobenega odgovora.

Očitam, da narod in mladino nameno-
ma kviri. Na to nobenega odgovora.

Očitam, da narodnost ni njih najvišji
ideal, ker bolj sovražijo cerkev kakor lju-
bijo narod. Na to nobenega odgovora.

Očitam, da je — vsaj enemu delu te
stranke — najvišje načelo, njih življenjski
princip, sovraštvo. Na to nobenega odgo-
vora.

Pozivljam jih, naj le pobijajo klerikali-
zem, a vero v miru puste, samo povedo
naj nam enkrat, kaj je klerikalizem in mi
ga bomo sami pobijali. Na to
nobenega odgovora.

Pozivljam, naj mi moje trditve ovrže-
jo in jiz jih bom popravil, ker jim nočem
delati krivice. Na to nobenega odgovora.

Zakaj na taka gromka očitanja nič ne
odgovore? Zakaj molče kakor kartuzijci-
ni?... No, saj vemo: Zato, ker je v bukvi-
cah vse to dokazano. Zato, ker resnice
ovreči ne morejo, priznati je pa nočejo.
Zato, ker jim je resnica neljuba in bi jo
radi z molkom ubili. Zato zlasti, ker se
boje, da bi njih pristaši resnice ne izve-
deli in bi komu oči ne odprla...

Toda imejmo z grešnikom potrpljenje!
Ne zahtevajmo od njega preveč! Težko je
reči: mea culpa! Grešil sem, veliko sem
grešil...

Pa grešniku bi se mogla dati odveza,
četudi ne moli očitne spovedi, ko bi ga
spoznanje resnice, katere utajiti ne more,
le privedlo do poboljšanja.

In to je njih največji, neodpušljivi
greh! Naših očitanj ovreči ne morejo, a
tudi poboljšati se nočejo.

Pozivljam jih in predlagam: Če ne ver-
jo in jaz jih bom popravil, ker jim nočem
vosti in podivjanosti skozi pol stoletja,
napravimo poizkus: Orožje proč! Na obeh
strane! Če boste vi dali mir, vam garan-
tiramo, da ga mi ne bomo kalili.

Na to ponudbo sprave — nobenega
odgovora. — Pač dali so odgovor... Ta
odgovor je nov prepis, novo hujskanje,
novo sovraštvo, poostren boj. Ne, miru no-
čemo, prepir hočemo, sovraštvo hočemo,
brez njega živeti ne moremo. Ni nam do-
volj, da nam je odtrgal en kos domovine
Italijan, drugega Nemec, tudi med nami
mora biti vojska, mi jo napovemo, napo-
vemo svojim rojakom, napovemo do uniče-
nja! Naj odmeva naša domovina od bojne-
ga krika, da bosta slišala Italijan in Ne-

LISTEK.

Šepasta Stina.

Švedska vaska povest, Spisal Avgust Bon-
deson, prevel F. P. Hrust.

»Veste kaj, tetica, pripovedovali bi
nam lahko kaj o šepasti Stini, ko sedimo
tako v temi,« je rekla krojačeva Tilda, od-
maknila kolovrat in stresla prah s pred-
pasnika.

Teta Nila je prenehala prestiti in je pri-
maknila svoj stari, s slamo opleteni stol
bližje k dekletoma, ki sta sedeli na klopi.
»Vidite, Stina je bila šepasta že od
otroških let. Pobila se je bila, še predno je
shodila. Imela je brata, ki mu je bilo ime
Kristofer, in ta bi bil moral paziti nanjo,
ko so bili drugi na travniku pri košnji, pa
se ni brigal za dekletce in je padlo z mize.
In pri tem si je zlomila levi bok, bolelo
jo je in noga na tisti strani je rastla po-
strani in ji je zaostala za drugo za četr-
t kolenca.

Toda ona je bila že od nekdaj nava-
jena na to in ni tožila nikdar. Hujše je bilo,
da je izgnal Kristofer njo in njenega sta-
rega očeta iz hiše. Kristofer je bil pode-
doval pramotu — bilo je dve otroci in
mami je umrla zgodaj — tako da je bil sa-
mosvoji kmet, ko je komaj postal polno-
leten. Grd človek je bil ta Kristofer. Toda

kakor tudi je gospodaril in se obračal, utr-
goval Stini in staremu očetu uborni kru-
hek, je moral radi dolgov vendar kmalu
pristavo prodati. No, res da se je kmalu
zopet izmazal, kajti ostalo mu je še nekaj
gotovine, in priženil se je na premožno po-
sestvo. Ker pa stari ni mislil na to, da bi
si izgovoril kot, nista smela s Stino niti
ostati v hiši, in treba si je bilo že tako ali
tako preskrbeti streho nad glavo. Seveda
bi bila Kristofera lahko prisilila, da bi jima
pomagal, toda zato bi se bila morala šele
pravdati z njim in tega ni hotel stari Seren
na noben način in Stina tudi ne. To bi bila
grozna sramota, se jima je zdelo. Hotela
sta raje prenesti vse, pa naj pride karkoli
hoče.

No, Stina je imela, kakor je bil Bog k
sreči ukrenil, še nekaj svojega deleža po
materi, nekako sto tolarjev, in s tem si je
kupila v Kreplinski vasi staro, razpadlo ko-
čo. In pobrala je svoje stvari in očeta seboj
in se preselila tja gori. In ker je delala in
se mučila, je za silo preživela sebe in sta-
rega.

Starega je pa tako bolelo sinovo grdo
ravnanje, da je postajal čimdalje bolj ču-
den in nazadnje je celo znorel. Stina je pa
skrbela zanj ves čas tako lepo, kakor mati
za svoje dete; in nikdar ga ni pustila zve-
zati, kadar je posebno norel.

Slednjič se je zgodilo, da je Seren v
svoji revščini umrl; in za Stino je postalo
življenje lažje.

Toda ni trpelo dolgo in hiša šepave
Stine je bila najveselejša v celi vasi. Mladi
svet je prihajal skoro vsak večer tja in go-
dec Kale tudi in plesalo in smejal se je,
da je bilo kaj. In Stina se je smejala, da se
je čul njen smeh iz hrupa, četudi ni zaple-
sala niti enkrat. Toda bila je vesela, če je
videla, da so bili veseli tudi drugi.

Takrat so pričeli zidati kreplinsko cer-
kev. In Stina je preračunala, da bi se mo-
ralo dobro izplačati, če bi odprla za ljudi,
ki so imeli opraviti pri zidanju, majhno tr-
govino s kavo in morda tudi z žganjem.
Najhujše pri tem pa je bilo, da ni imela
denarja.

Tedaj pa je prišel nekega dne strugar
Anders »dolgopetnik«, kakor so mu rekli
ljudje, ker je bil tako dolg in suh. Bil je
eden izmed norcev, ki se potepljejo okoli
in iščejo zakladov; imel je tope oči in se je
vedno režal. S šepasto Stino sta bila že od
nekaj dobra prijatelja. In tedaj mu je mo-
rala seveda povedati, kaj namerava. An-
dersu se to ni zdelo slaba misel, to bi bilo
prav dobičkanosno. Toda tudi on ni imel
denarja in ji ni mogel pomagati.

To je pač že bilo tako. Stina je pri-
stavila lonec za kavo, si izposodila pri kro-
jaču moke in spekla Andersu dolgopetniku
krofe. In ko sta sedela, pila kavo in poma-
kala vanjo krofe, sta računala in se pomen-
kovala ter sta se dogovorila, da bosta za-
čela skupno trgovino. Če bosta oba pripo-
mogla, ni zlomek, da bi ne šlo. In napravila

sta načrte in preračunala vse — in vse je
bilo dobro, tako dobro, da ni moglo biti
bolje.

Anders dolgopetnik je šel in prodal sta-
ro dosluženo hrastovo skrinjo, ki jo je imela
Stina, in malo pipo iz morske pene, ki jo je
imel on sam. Potem je šel k Petru v Liden
in kupil konja. Konj je stal seveda petin-
sedemdeset tolarjev, ampak Anders jih je
dal samo dvajset, ki jih je izkupil za skri-
njo in pipo, za drugo sta se zmenila potem,
ko bo cerkev dozidana. In tako bi se An-
dersu res ne godilo slabo — zaslužil bi kot
strugar in trgovec in s konjem bi prevzemal
lahko vožnje. In pomislite vendar, če sta
hotela s Stino napraviti trgovino, sta mo-
rala pa vsak način imeti konja, saj bi jima
drugače prišlo dovažanje vseh teh stvari
mного prdrago. Anders je znal tako lepo
govoriti, da mu je stari Peter posodil poleg
tega še star voziček in sedlo. Misli si je
pač, da v najslabšem slučaju vzame oboje
nazaj — Anders dolgopetnik je bil pač ve-
lik tepec, ampak za nepoštenega ga ljudje
niso imeli.

Nato sta se peljala Stina in Anders v
msto in si izposodila kave, sladkorja, to-
baka, žganja, skodelic za kavo in kozarcev
in še mnogo drugega. In dobila sta vse, kar
sta hotela, kajti Anders je bil porok za
vse. Saj vendar ni tako riskirano, če za-
upam človeku, ki ima konja in voz, si je mi-
slil trgovec v mestu.

Ko sta prišla domov, je zbil Anders

mec in nas lože pobasala v svojo malho. Četudi je nas Slovencev skupaj samo še par stotisoč, tudi ta peščica se mora razklati, razgriziti in razcefrati, da bo tujec imel lože delo!

To je njih odgovor na našo ponudbo sprave.

Nas narod je obsojen k pogubi, a pogublamo ga tudi — sami. Pogublajo ga tisti, ki hočejo, da se ta mali, od sovražnikov amputirani narod med seboj pobija do uničenja.

Kolikokrat sem že slišal mirne ljudi, večinoma iz one stranke — pred par dnevi iznova — tožiti: Oh, ta naš nesrečni prepir! Kako je to žalostno! Kdo je temu kriv? Vsak malo naj bi odnehali, pa bi bil mir!

Tukaj imate, vi dobri zdihovavci, dokaz, zakaj prepir in kdo ga je kriv! Ponudila se jim je sprava, pa niti en glas se ni javil v celi stranki, ki bi rekel: Ste slišali, kaj nam pravijo klerikalci? Dobre volje ne smemo odbijati, da nas ne zadene krivda narodnega razdora! Poizkusimo, bomo videli, če mislijo zares.

Nič! Nobenega sledu miroljubnosti in spravljivosti.

Vojsko hočemo imeti! Očitanež zločina nad domovino ne moremo utajiti, a — nadaljevati ga hočemo!

»Mi zamen vprašujemo, zakaj so Slovenci že prvo leto začeli najstrašnejši strankarski boj, ko nimamo še zunanjih strank. Vsled teh razmer ni nikjer respektu pred nami v zunanjem svetu in upravičeno se bojimo, da utegnemo izgubiti še kak dragocen kos zemlje.« Tako citira knjižica »Zločin nad domovino« glas iz Pariza in dostavlja: Ali čujete? Utegnemo izgubiti še kak dragocen kos zemlje!... A, kaj dragocen kos, kaj slovenska zemlja! Klerikalce nam pobij ententa, pa smo zadovoljni, če nam gre vse drugo v franžel.

Danes je ta napoved izpolnjena. Dragocen kos zemlje je izgubljen, — a nesreča nas ni izmodrila... Pokamo se naprej, kakor da je vse naše.

Ne pišem tega radi bližnjih volitev. Slučaj je nanesel, da pišem ravno sedaj. Hotel sem že preje, pa so mi rekli na Koroškem: Ne pripravajte se vendar med seboj do plebiscita; nam to škoduje. Kako jim je to škodovalo, — zdaj vidimo...

Ne stopam rad brez potrebe s svojim imenom v javnost. Če pa dobira stvar zahteve, pa nimam vzroka prikrivati se. Da boste lahko po meni udarili — če sem prenesel težke batine komunistov, bom tudi vaše — se podpisujem s polnim imenom — znana črna zver

Janez Ev. Kalan,
predsednik Svete vojske zoper pijančevanje, nenravnost in surovost.

□□□□□□□□□□

S čem nas je osrečila »Slovenska demokratska stranka«? 1. Razbila po dr. Žerjavu 145 avtonomnih občinskih odborov. — 2. Onemogočila stanovanjsko reformo dr. Gosarja s tem, da je vzela v zaščito velekapitaliste. — 3. Glasovala zoper žensko volilno pravico v konstituenti in hotela oropati kmetstvo žensko isto pravico v občinah. — 4. Onemogočila upravno sodišče za Slovenijo, da smo brezzaščitno izročeni birokratičnemu absolutizmu. — 5. Zagovarja militarizem in protidelaško zakonodajo ministra Draškoviča.

□□□□□□□□□□

majhen pudel in potem začela Stina s trgovino. In lepa trgovina je bila to. Saj je bila Stina tako prijazna, postregla je tako dobro vsakogar, ki je prišel, s kavo in žganjem, in dajala je tako obilno mero. In če je imel kdo srečo, se mu je lahko zgodilo, da je našel v skodelici, v katero je nalila za groš četrt litra kave, še dvajsetico. Niti posebnega predala za denar, tega ni imela. In tako se ji je mudilo, da je komaj vedela, kaj dela, če je stala v trgovini sama in sama stregla gostom. Anders dolgotepnik tudi ni mogel biti zmerom zraven, saj je tudi on imel opraviti pri cerkvi s strugarijo. In mnogo je prodala na ta način. Toda zmerom pogostejše je moral Anders puščati delo pri cerkvi, se vozariti v mesto po blago in ga jemati na upanje. Nekaj sta pač že bila plačala starega dolga, ampak denarja je bilo zmerom premalo, zlomek vedi, kako. In če sta bila v eni trgovini preveč dolžna, jih je bilo sram hoditi zopet tja, in začela sta pri drugi. Saj nazadnje se vendar mora vjemati in še kaj ostati, sta mislila; saj sta bila vendar preračunala, da morata zaslužiti pri vsaki kaplji, ki jo prodasta. Nihče naj bi zaradi njih ne trpel škode, nihče.

Medtem si je bil omislil Anders novo obleko in novo pipo iz morske pene, kajti hotel se je tudi malo postaviti, odkar je postal trgovec. — In potem je kupila Stina od svojega brata Kristoferja kravo, ki je

V boj za ljudsko ustavo!

Naši demokratski „monarhisti“.

JDS klevetne Slovensko ljudsko stranko, da je republikanska, da je proti edinstvu države in proti monarhu, in kliče na pomoč vlado, naj tako protidržavno in protidinstveno stranko kratkoma s silo zatreti. Vsled tega je Draškovič zamislil svoj zloglasni zakon o »redu in radu«, s pomočjo katerega naj bi se spravili v ječo vsi politiki, ki so demokratom nečlubi, volitve v konstituantu pa bi se na ta način vršile v znamenju najhujšega terorja in dale demokratsko večino.

Znano je tudi, kako je dr. Tavčar zadnje čase napadal SLS, češ, da je v svojem srcu republikanska, da monarhizem samo hlini in da so edini načelni in odkritosrčni monarhisti demokratje. Slovesno je izjavil, da edinstvo države nujno zahteva monarhijo in da je zato vsak, ki ni tudi v svojem srcu monarhist, protidržaven element, goden za zapore na ljubljanskem gradu.

Zdaj pa bomo mi osvetlili načelni in odkritosrčni monarhizem Jugoslovanske demokratske stranke na nepobitnih dejstvih.

16. novembra 1918 leta je dalmatinska vlada potom dr. Ivana Krstelja in dr. Josipa Smodlaka predlagala Narodni Vladi v Ljubljani, naj sprejme načrt ujedinjenja vsega jugoslovanskega ozemlja pod dinastijo Karađorđevićev in ga priporoči v sprejetje Narodnemu Vijeću v Zagrebu.

Narodna vlada v Ljubljani je o tem predlogu sklepala v svoji 20. seji dne 21. novembra 1918 leta ob navzočnosti vseh članov. Stranke so označile svoje stališče k predlogu dalmatinske vlade in izrazile nekatere pomisleke glede na podrobnosti, v principu pa sklenile pristati na predlog o ujedinjenju z ozirom na težavni zunanji položaj. Jugoslovanska demokratska stranka je podala svoj izjavo na podlagi sklepov seje načelstva JDS z istega dne in so njeni zastopniki pri tej zgodovinski seji ljubljanske narodne vlade izjavili:

»da so po svojem mišljenju vsi republikanci in da glasujejo za načrt, ki zahteva provizorično monarhijo (Dalmatinska demokratska stranka in Smodlaka sta namreč predlagala, naj se monarhija sprejme samo do konstituantu, ki naj potem v prvi vrsti sklepa o vprašanju monarhije ali republike) samo radi tega, ker mislijo, da ni izhoda iz našega težavnega položaja, v katerem se nahajamo, bodisi z ozirom na zunanje zadeve (invazija Italijanov) bodisi v notranjosti radi »pomanjkanja denarja in živila«.

Nato se je nadaljevala ta vezaninova debata. Poverjeniki strank so zdaj podali oficijelne izjave, ki so jih glede predloga dalmatinske vlade podale njihove stranke. Za JDS je podal izjavo poverjenik dr. Tavčar.

Nato je poverjenik prelat Andrej Kalan z ozirom na to,

da se glede končne oblike države SHS vsi člani Narodne vlade brez izjeme strinjajo v tem, da je najprimernejša republika in ker so se doslej izvršili vsi sklepi soglasno, predlagal, naj se o stvari v seji Narodne Vlade sploh ne glasuje, ampak naj se prepusti zadeva Narodnemu Vijeću 23. novembra. Sprejeto.

Tako torej izgleda načelno monarhistično stališče JDS in njen brezpogojni monarhizem v luči zgodovinskih dejstev. Tako je dokazano, da je JDS skupaj z g. dr. Tavčarjem, ki se je sinoči zopet trkal

stala petintrideset dolarjev. Sprijaznila sta se bila zopet in je plačala kravo do zadnjih petih dolarjev. Pri Laosu jo je dala v rejo. Vidite, hotela je imeti smetano zastoj; zdaj je začela točiti za zidarje tudi belo kavo. In Stina je dala rada na upanje vsakemu, ki je prišel k njej. Zanašala se je pri tem samo na svoj spomin. Pisati ni znala, znala pa si je pomagati; vsakokrat si je naredila črto, eno za čašo kave ali žganja in dve za groš. Toda dolgo to ni šlo, kajti zgodilo se je, da naenkrat ni vedela, čigave so te ali one črtice. In ljudje so pravili, da se je priplazil večkrat, kadar sta odšla iz sobe, kak lopov in izbrisal svoje črtice. Anders dolgotepnik seveda, ta je pil brez računa; toda opravljal je to tako korenito, da je ostajal kar v postelji in prespal eno pijanost za drugo. In tako je prišlo, da je bil zaslužek pri strugariji slab. In včasih se je zgodilo, da se je napil že v mestu in da mu je konj med potjo zbežal. In zadnjič, ko se je konj zopet splašil, je počila vreča s kavo, ki sta jo imela zadaj, tako da sta celo pot sejala kavo po cesti. Tam pri klanjski ilovnici se je voz prevrnil in Stina si je polomila še svojo zdravno nogo tako, da ni mogla sama stati pokoncu. To še ni bilo dovolj! Najhujše je bilo, da se je potolkel pri tem Andersov konj in ni več vstal.

To se je izvedelo po vaseh. In falkenberški trgovci so začeli terjati Stino in Andersa in zahtevati svoj denar. In Kristofer

na svoja odkritosrčno-monarhistična prsa, dinastična brez oziroma razmere, da je rojalistična v principu in da je republikanstvo pri njej absolutno izključeno. Zato bo pa tudi naprej klevetala po svojih glasilih, da so »klerikalci« binavci in najbolj odkriti in poštteni rojalisti gospodje demokrati!

Zdaj pa odgovorite!

Ponesrečen demokratski shod v Ljubljani.

Včeraj zvečer se je vršil v veliki dvorani hotela »Union« shod demokratske stranke, na katerem so se predstavili prestolnici Slovenije njeni štirje demokratski kandidati. Prireditelj se je na celi črti ponesrečila. Dvorana je bila le do tretjine zasedena in med govorom kandidata Mohoriča so začeli poslušalci trumoma zapuščati dvorano.

Dr. Tavčar je imel včeraj svoj najbolj reakcionarni, najbolj neokusni govor in ni mogel bolj uničujoče razkriti protisocialnega značaja svoje stranke in njene politike.

Poverjenik Ravnihar je otvoril shod in povdaril pomen volitev v konstituantu. Nas ne mamijo mandati, temveč nas vodi le skrb, da se ustvari edinstvena nacija. To je jedro, okoli katerega se bodo nanižali vsi zakoni v ustavotvorni skupščini. Kadidiral smo dr. Tavčarja, ker je preizkušen, Reisnerja, kateri gotovo ni neznanec, Mohoriča, da sodeluje pri socialni zakonodaji in dr. Kramerja, ki je spreten in ima zveze, ki so jako dragocene.

Nato je povzel besedo župan dr. Tavčar in izjavil, da ga ne vodi častihlepe v volilno borbo. Bil sem napreden vse svoje življenje in ostanem do konca življenja. Kandidiram, da združim vse napredne elemente mesta Ljubljane. Vem, da me bodo nasprotniki obdelovali s cepci in loparji, da me bodo slekli do nazeča. Že je pričel »Naprej«, kateri me je napadel prav po ameriškem načinu, ki ga je uvedel njegov urednik Etbin Kristan. Toda vsi manevri ne bodo omajali mojih živcev in nikakor ne bom pobegnil od kandidature, kakor je bil storil Mark Twain. Prehajam na svoj program in izjavljam, da se bom potegoval za srednje sloje. Nikakor pa ne sme biti delodajalec uničen. Govoriti hočem o klerikalcih, ki jih pa ne smatram za resno socialno stranko. Davčna politika ne sme biti taka, kakor se vodi sedaj v državi. Ako se n. pr. pri davku na vojne dobičke odvzame gospodarski družbi kar 40 milijonov, moramo reči, da je s tem ogrožena obstojenost producenta. Govoriti mi je o svojem nasprotniku dr. Gosarju. (Klici z galerije: Živio dr. Gosar!) V Ljubljani stojita dve stojnici, ena je moja in na njej se prodaja goveje meso, na drugi pa gosje. Volivci bodo rekli, da je gosje meso boljše od govejega, jaz pa pravim, da je goveje cenejše. (Klici demokratov: bravo!) Ako boste jeli gosje meso, Vam bo kmalu pošel denar in v želodcu se bo preprepel pajčolan. (Klici demokratov: bravo!) Sicer pa izjavljam, da ne napadam osebe dr. Gosarja. Sicer ne vem, kaj je počel na Ruskem — to me tudi ne briga, jaz ga smatram za pošteno osebo — a govoriti smem svobodno o njegovih gospodarskih in socialnih načelih. Bil je poverjenik za soc. skrb in je moral odstopiti. Zagospodoval je v S. L. S. Ta stranka je bila prisiljena, da je razbila glavo dr. Korošca in iz te glave je izšel dr. Gosar. Prinesel je stranki košaro polno programov. Bati se je, da se je g. dr. Gosar v svojem življenju malo naučil. Kmalu se bo S. L. S. prepričala, da

on ni njen bog. Mož se vrtka v vsako stvar, o vsem govori, vsem daje nauke. Vprašati bi ga morali, ako je študiral na univerzi v Parizu, na univerzi v Oxfordu in na španski univerzi v Salamanca. Ko bomo ugotovili, da ni bil na teh univerzah, bomo morali izjaviti, da nima legitimacije izrekat take sodbje. Doživeli bomo, da je le samouk, nekako tak kakor so oni urarji v gorah, ki delajo neprestano ure, od katerih pa nobena ne gre.

Po teh jako neosebnih in zelo resnih izjavanjih, je prešel dr. Tavčar na socialni in gospodarski program dr. Gosarja. Predvsem je treba govoriti o socializaciji, s katero se igrajo gospodje samouki. Ali hočete gospodje prijatelji naložiti Jugoslaviji rusko socializacijo? Ako se to zgodi, bo Jugoslavija kakor Job v smradu poginila. Ako se socializacija vseh produkcijskih sredstev izpelje, se bo tudi zemlja socializirala, to se pravi, da se vzame kmetu zemlja. Socializacija v Ljubljani pomeni, da bodo gospodarji hiš, mesnic, trgovin, tovarov Gosarjevi gospodarski svetovi, ki se bodo odebili kakor polh. Nadalje hoče dr. Gosar obdavičiti v prvi vrsti zemljiško in kapitalno rento, to se pravi dohodek iz zemlje in od hiš. Ako bi pristihi S. L. S. vedeli, kaj je to, bi pribili dr. Gosarja na križ. Brodarju bi vzel dr. Gosar zadnji kos slamnate strehe.

Nadalje govori Gosar o maksimalni premoženjski meji. Da bi mogli ugotoviti premoženje človeka, ki se trudi v potu svojega obraza, kakor so trgovci, obrtniki in podjetniki, bi rabili toliko uradnikov, da bi ti vse pojele, kar bi Gosar hotel dobiti iz oddaje premoženja. Vsak bi drugega ovajal, nastali bi prepiri, sovraštvo in korupcija. Mislim, da program dr. Gosarja ni resno mišljen. To je le burka. On je norce bril iz trgovcev, obrtnikov in S. L. S.

V vsej tej stvari je pa vendar nekaj nevarnosti. Pod vplivom duhovščine zna nastati na deželi katoliški boljše-vizem. Zna se zgoditi, da se bodo vsi ti načrti izvedli le proti meščanom, le proti liberalcem. To je velika nevarnost. Proti tej nevarnosti se bomo z vso silo uprli, drugače nas bodo popolnoma uničili.

Po teh razveseljivo brezzmiselnih besedah moža, ki je bil napreden in bo napreden do konca življenja, se je oglašil k besedi gospod Reisner. Tolmačil je, kako smo sanjali o zlati svobodi in poudaril, da so interesi državnih uslužbencev obenem interesi države. Vsakdo mora delati, a tudi vsakdo mora imeti toliko, da krije svoje potrebe. Odklanjal je avtonomijo, kjer bi bili uradniki podvrženi pokrajini. To so cilji J. D. S.

Nato je govoril gospod Mohorle, ki se je tako hudo zatikal, da so se vsi spogledavali in mesto, da bi poslušali njegov govor, so vsi brez razlike strank gojili napram njemu sočutje. Drugi, ki niso bili usmiljeni, so se dolgočasili in začelo se je romanje iz dvorane, ki je nekoliko ponehalo šele, ko se je oglašil kandidat z dragocenimi zvezami dr. Kramer. Ta je govoril govor, ki smo ga že petkrat slišali: Narodno jedinstvo... krepka, enotna država... demokracija... reakcija... klerikalci... pogum... falanga... linija... disciplina. H koncu je prosil za nadaljnjo naklonjenost in zaupanje volivcev.

Prosimo našo javnost, naj blagovolji primerjati ta volilni shod J. D. S. v »strdnjavi« demokratov s shodom S. L. S., ki je imela trikrat toliko poslušalcev kakor napredni in socialni župan dr. Tavčar.

mislila je že, da mora umreti, ker je odšel Anders od nje.

Zvečer pa je prišel zopet mladi svet in godec Kale je bil tudi zraven. — In niso se mogli dolgo držati resno, ti mladiči. Komaj so bili vsi notri se je že začel smeh in igranje in ples. Stina je ležala dolgo silno resna v postelji in gledala to noro početje. Toda ni je vzdržalo dolgo, planila je pokoncu, skočila v kuhinjo, pristavila kotel kave in točila ves večer in zijala in se smejala, kar se je dalo. Kislo se pač ni mogla držati, bila je pač taka. Anders dolgotepnika pa ni mogla pozabiti. Vtepla si je bila seveda v glavo, da ga bo dobila. Toda za njo je bilo najboljšje tako, da se je iznebila tega človeka, kajti Anders je bil tepec.

Tedaj so začeli falkenberški trgovci strašno obdelavati Stino — toda kjer ni česar ni, tam še cesar svojo pravico izgubi. Anders dolgotepnik se je bil skril in dolgo ga niso mogli najti. Ko so ga slednjič dobili v roke, je začel na dolgo in široko pripovedovati, da bo vse poplačal, da le najde zaklad, ki je sedaj na sledu za njim. In tedaj so ga izpustili, ker se jim je zdelo, da je fant izgubil pamet. In Peter z Liden je bil pri Stini, klet je in razgrajal, da ga je pripravil Anders ob konja, — voz in sedlo je pa zopet vzel, razbita in razcefrana, kakor sta pač bila.

Ko pa že niso vedeli s Stino drugega, so ji poslali biriča na vrat, ker je prodajala

Poleg tega je Stina še hudo zbolela. Da,

Klerikalizem v razcvetu.

Geslo v sedanjem volivnem boju je avtonomija na eni in centralizem na drugi strani. Kar se tiče verskih vprašanj, se je S. L. S. kot moderna in demokratska stranka postavila na stališče verske svobode, verskega miru in prijateljskega sodelovanja s pravoslavni in muslimanskimi brati. Ne tako Jugoslovanska demokratska stranka. V njenem časopisu zdaj kar mrgolijo razna »klerikalna« vprašanja. Vsak dan beremo kakšno razpravo o cerkvi, svetni duhovščini, menihih, izpovedi in drugih »klerikalnih« zadevah. JDS živi še čisto v srednjem veku. Njeni voditelji so očito obsedeni od klerikalne pošasti, ki muči njihovo ubogo fantazijo in jih sili obelodanjanj dan za dnem najraznovrstnejša razmišljanja klerikalnega značaja. Ljudje se zanimajo za ustavodajno skupščino, demokratski listi pa pišejo o samih izpovednicah, prižnicah in vatikanskih kongregacijah; na dnevnem redu so važna socialna vprašanja, demokrati pa razmišljajo o srbskem patriarhu in rimskem papežu; mučijo nas vprašanja naše narodne bodočnosti, »Jutro«, »Narod«, »Domovina« pa filozofirajo o zapadni in vzhodni kulturi ter o boju med latinico in cirilico. Te klerikalne bolezni bodo demokrate ozdravile samo — volitve.

Verska svoboda.

Včerajšnji »Narod« se zavzema za to, da bi se izdal državni zakon, da bi duhovščina ne mogla »izrabljati« spovednice za politične namene. Prižniški paragraf ne zadostuje; treba uvesti tudi paragraf za spovednice. To bi se seveda moglo le tako izvršiti, da bi v vsaki spovednici poleg duhovnika sedel še en policaj. Ker je pa to praktično neizvedljivo, je najbolje, če se katoličanom sploh prepove izpoved. Višino kazni v slučaju prekršenja tega zakona bo določil minister Draškovič, ki se na to dobro razume, kakor dokazuje njegov zakon o »redu in radu«. Tako bo verska svoboda najbolj zajamčena in svobodomišelnost demokratska stranka bo sigurna za svoj obstoj, ko bo enkrat na vseh straneh zavarovana s paragrafi.

Zedinjena Slovenija.

1. Koroško smo izgubili. 2. Goriška, večji del Notranjske, Istra pripade Italiji. 3. Dr. Kukovec pa predlaga, naj se odloči še cela Štajerska s Prekmurjem in pridruži varaždinski županiji. Torej en del Nemcem, drugi Lahom, tretji pa Hrvatom. Ostane približno 400.000 Slovencev s kulturnim centrom v Ljubljani. Tako bi demokrati res temeljito »decentralizirali« Slovenijo. Vsi prištaši te ideje — volite J. D. S.!

Glavobol v JDS.

Stara narodnonapredna stranka se je razcepila v tri stranke, da bi pri bodočih volitvah lažje obdržala svojo omajano pozicijo. Ustanovila je Samostojno kmetstvo stranko, ki jo vodijo pod dr. Žerjavovo patronanco stari in znani liberalni gostilničarji po deželi, in po svoječasni dr. Tavčarjevi izjavi tudi Narodnosocialno stranko. Sedaj pa prihaja za demokrate glavobol, ker ambiciozni vodja NSS Deržić ne more poznati demokratske discipline po načelu častihlepnega rimskega Cezarja, da je raje prvi v zadnji vasi kakor drugi v Rimu. Demokratje se boje, da se utegne iz njihovih otrok izcimiti kaj drugega nego so nameravali, ker je že v naravi takozvanih naprednjakov, da vsak raje sam komandira kakor pa uboga. Pri NSS se ta tendenca že čisto odkrito kaže in da bi ji

žganje. In to je bilo hudo. Birič jo je zaprl štirinajst dni pri vodi in kruhu. Tak je bil konec trgovine in kavarne.

Ko je prišla Stina iz luknje, je bila življenja sita in vsa obupana. Tedaj je začela presti in delati in če je imela količjak dela, se je čutila pogumnejšo. Najhujše ji je bilo, da je morala sedeti tako sama v svoji sobi. Vaška mladina se je bila obrnila od nje in po strani je izvedela celo, da so grdo govorili o njej, odkar je sedela v ječi. Tedaj se je zjokala. Tega ni zaslužila. Bolj je mislila na njihovo zabavo kot na svojo in zaslužka ni imela pri njih. To je sedaj pač lahko vsak videl, ko je sedela tu uboga, bedna in onečastena. Zato si je preskrbela par kokoši in mačko, da bi vsaj koga imela za katerega bi mogla skrbeti. Toda kakor se ji je godilo preje dobro — je imela sedaj komaj še toliko, da si jih je mogla preskrbeti. In sosedje, proti katerim je bila tako dobrih rok, dokler je imela kaj, so lajali sedaj kot psi na verigi, če je pobrala njena kokoš kako zrnco na njihovi njivi. Pa kakor tudi so renčali — Stina se ni mogla ločiti od njih. Mačka si je pa poiskala hrane sama, kajti po grmovju okrog hiše je bilo sila vrabcev in neverjetno spretno je lovila brošče. In Stini je tako ugajalo opazovati jo pri tem in smejala se je muci, da so ji tekle solze po licih, prav tako velike in svetle kot kdaj poprej.

(Dalie.)

ne sledila tudi SKS, tajništvo JDS v včerajšnjem »Slov. Narodu« mlo prosi liberalne agitatorje za SKS: »Pod vplivom pokreta »Samostojne kmetijske stranke« so nekateri posamezniki iz naših organizacij v izdatni meri posvetili svoje moči novemu kmetiskemu gibanju. Pri tem pa so izpustili iz vida svoje dolžnosti napram lastni stranki, programu in organizaciji te stranke... Mnogo je razlogov, ki vedno bolj mučno govorijo za to, da Jugoslovanska demokratska stranka zopet oživi povsod — po vseh večjih selih in občinah svoje krajevne organizacije.«

Kdo je proti edinstvu države?

Na to odgovarja J. D. S.: Slovenska in hrvatska ljudska stranka. Znano pa je, da so edini razdiralci državnega edinstva v Jugoslaviji Radičevci na eni in Velesrbi na drugi strani. Proti Radičevcem se najbolj bori Hrvatska Pučka stranka. Torej je Hrvatska Pučka stranka proti edinstvu države. Velesrbi v svojem »Balkanu« najljutejše napadajo Slovensko ljudsko stranko in so zdaj začeli gonjo zoper ljubljanskega knezoškofa. Iz tega zopet sledi, da je Slovenska ljudska stranka zaveznica Velesrbov, kakor trobi že par dni »Jutro«. Kaj ne naredi vse strah za mandate! Kmalu nas bodo proglasili še za zaveznike — Lenina.

»Jutro« zahteva od SLS. separatizem.

Včerajšnje »Jutro« priobčuje izvečnik mariborske »Straže«, v kateri se zavrača plemenski federalizem »nekaterih starokopitnih Hrvatov« in kjer se dokazuje, da bi bila delitev Jugoslavije v več držav za nas vse pogubna. To stališče, ki je, kakor čivkajo že vsi vrabci na strehah, pač del programa SLS, uporablja »Jutro« za strahovit »napad« na — SLS! Demokratska stranka tirja burno, da stavimo v svoj program zahtevo po treh jugoslovanskih državah. Ker ne zahtevamo razkosanje države, smo »hinavci« in zelo »brezvestni«. Toda taka politična brezvestnost se mora nad storilec samim maščevati. Mi pa rečemo »Jutru« v pomirje: Taka politična brezumnost, kakor jo goji JDS, se mora maščevati dne 28. oktobra 1920.

Demokrati iščejo zaveznikov.

Belgrajska »Pravda« je poročala, da se je od radikalne stranke pokrenila misel za volivni sporazum z demokrati. Radikalna »Tribuna« piše k temu poročilu: Kakor je znano, radikalna stranka nima absolutno nobene potrebe, da se sporazume z »demokrati«, zlasti še glede volitev ne. Radikalci se tako malo boje »demokratskih« uspehov, da jim niti na um ne prihaja, da bi sklepali volivne kompromise z »demokrati«. — Čuden, čuden pojav! Koliko so demokrati zabavljali čez radikalno stranko in jo blatili, sedaj pa nimajo srčnejše želje nego sporazum z radikalci, da bi rešili svoje ogrožene kandidate!

Klavern shod SKS.

Na vseh Svetnikov dan je imela SKS v prostorih Berdavske gostilne v Dobropoljah po prvi vs. maši klaverno obiskano shod, na katerem je govoril velikolaški mesar Ivan Pucelj o kanonih in koruzi ter napadal načelnika fantovske Mar. družbe, kar ni posebno junaško. Ves njegov govor smo že večkrat slišali na najrazličnejših shodih, ko je Pucelj povzdigoval liberalce v oblake. Že spomladi 1919 je ustanavljal z dr. Lavrenčičem pri nas krajevno organizacijo JDS. Ljudstvo Pucelja pri nas preveč pozna, da bi ga volilo. Celo samostojni so se že ponovno izražali, da ne bodo nikdar šli za SKS v boj, ako bo kandidiral Pucelj, ki je v prvi vrsti mesar in gostilničar, v drugi pa šele posestnik. S škuljem bo hud boj, ker je mož dela, Pucelj pa najraje le govori in govori. Onih par starih in novih liberalcev, ki bodo pri nas oddali glasove za SKS, Pucelju iz srca privoščimo. Edinosti med njimi tako ni, saj je znano, da je moral Mustar in drugi na shodu parkrat zamižati, ker so mu lastni prištaši očitali nelepa dejanja. Shod je izpadel zelo žalostno. Ljudstvo je deloma Pucelja in njegove smesilo, deloma pa so ljudje zelo zamerili Pucelju, zlasti pa gostilničarki Mariji Berdavs, ki je pripustila, da se je tako resen dan, kot je dan Vseh svetih, vršil v njenih prostorih političen shod liberalno-samostojne stranke. S tem je znova potrjena naša domneva, da je baš ta gostilna ono kotišče v naši fari, iz katere prihaja zlo na dan. Naši ljudje so se zidali gostilno in gospodarska poslopja, sedaj pa naj se od tam širi liberalizem?

IZJAVE.

Z dom na predstoječe volitve je »Jadranski zbor« objavil oklic, v katerem apelira na vse stranke, naj v svojem pro-

gramu naglašajo svoje zahteve v Jadranskem vprašanju, ne izrabljajo pa to vprašanje in demagoške svrhe proti drugim strankam in naj v svoje kandidatne liste sprejmejo tudi osebe iz zasedenega ozemlja.

V zmislu tega oklica je »Narodni svet« za neosvobojeno domovino v Ljubljani s pozivom od 9. oktobra t. l. vabil rojake-be-gunce, naj kot volilci nastopijo proti vsem protinarodnim in protidržavnim strankam, sicer pa naj glasujejo za tisto stranko, od katere po svojem spoznanju in prepričanju pričakujejo največ koristi za stvar neosvobojne domovine.

Begunci so po svojih v to izbranih zastopnikih v zmislu teh navodil naprosili vse stranke, naj postavijo v svoje kandidatne liste tudi osebe iz zasedenih krajev. NSS je bila vže prej vpoštevač gornje razloge na sestanku zaupnikov postavila mene sopodpisanega dr. Rybača na prvo mesto svoje kandidatne liste za Štajersko okrožje a kmalu za tem je JDS določila mene sopodpisanega dr. Gregorina za prvega md kvalificirani kandidati za isto okrožje.

Midva sva hvaležno sprejela kandidaturi, videča, da sta bili ponujeni v zmislu apela »Jadranskega zbora« in v svesti si, da, četudi stojiva morda po svojih nazorih bližje eni ozir. drugi stranki, bodeva vendar mogla povsem složno in enodušno nastopati in delovati za uresničenje naših narodnih aspiracij.

Žal pa sva kmalu zapazila, da okolnost, da sva obadva postavljena za kandidate v istem volilnem okrožju, omogočuje izigravanje ene osebe proti drugi, kakor se je to tudi res zgodilo.

Spoznala sva tedaj, da sva, četudi proti svoji volji, povlečena v ljut strankarski boj, v katerem se bosta prav gotovo napadali najini osebi v dosegu strankarskih uspehov. Uvidela sva tudi, da mora ta boj v svojem nadaljnjem razvoju, zopet proti najini volji, dovesti tudi med nama, dosedaj nerazdružnima prijateljema in boriteljema za pravice primorskih Slovanov, do osebnih konfliktov in pred vsem do kompromitiranja primorskih interesov.

Na to nevarnost so naju takoj opozorili tudi številni rojaki-begunci, ki so posebno še povdarjali, da bi na ta način udeležba primorskih rojakov na volitvah, mesto da bi ublažila ostroto dosedanjih političnih borb, dosegla ravno nasprotni vspeh in povzročila razdor med samimi našimi rojaki. V želji, da se to prepreči, pozvali so nekateri naši rojaki zastopnike obeh strank in »Narodnega sveta« na pogovor, ki pa ni imel zaželenega uspeha. Predstavnik JDS udeležil se je namreč sestanka le v informativne svrhe in je drugi dan tajniku »Narodnega sveta« sporočil, da načelstvo njegove stranke sicer ne namerava napadati oseb iz zasedenega ozemlja v direktnem zmislu osebnih klevet, da si pa pridruže popolno svobodo za vsako kritiko, ker smatra kandidature dr. Rybača za bojno kandidature, naperjeno v prvi vrsti proti JDS in da ga smatra duševnim šefom NSS in vsled tega odgovornim za vse postopanje te stranke v časopisni borbi in na zborovanjih.

V očigled te izjave je bilo nama jasno, da se bode časopisna polemika nadaljevala in volilno borba vodila na isti način, kakor sta vže začeli in da se obistinijo vse za našo stvar škodljive posledice, katerih se bojimo mi in vsi naši rojaki-begunci. V tistem usodnem trenutku, ko pojdejo naši delegati, brez slovenskih zastopnikov in ekspertov, na najbrž zadnja pogajanja z Italijani, tedaj torej, ko se pripravljajo nova amputacija slovenske domovine in ko naj se ravno naši primorski kraji vržejo kot žrtev v žrelo laškega imperializma, naj se nudi Italijanom žalostna slika najhujših strankarskih bojev v okoli imen tistih oseb, ki so jim skozi mnogo let yeljale kot glavni predstavitelji odpora našega naroda proti temu imperializmu!

Od te merodajne strani iz zasedenega ozemlja se je nama izjavilo, da je vže vest o najinih nasprotujočih si kandidaturah vzbudila v zasedenem ozemlju najresnejše pomisleke in da bi povlačenje najinih oseb v strankarske boje v Jugoslaviji, ki jih treba smatrati glavnim vzrokom nevesnih razmer v tej državi in vsled tega tudi dosedanjih in predstojećih neuspehov, moralo na neodrešene brate delovati naravnost porazno.

Naposled sva predložila vprašanje najinih kandidatur »Narodnemu svetu« za neosvobojeno domovino, poklicanemu zastopniku beguncev brez razlike strank, da nama da potrebne direktive.

Po vsestranskem pretresavanju položaja je »Narodni svet« uvažuje gorinavedno naju pozval, da odstopiva od kandidatur, kateremu sklepu sva se podvrgla obvestitvi o najinem odstopu načelstva prizadetih strank.

V Ljubljani, dne 4. novembra 1920.

Dr. Gregorin I. r.

Dr. Rybač I. r.

Spominjajte se »Slovenske Straže«!

Poljske zadeve.

LDU Varšava, 3. nov. »Gazeta Warszawska«, glasilo narodne demokratske stranke, priobčuje članek Smogorzewskega, v katerem se razpravlja o noti, ki sta jo dne 12. oktobra izročila Peroy Lorraine in Panafieu, zastopnika angleške in francoske vlade v Varšavi, predsedniku poljske vlade. V noti očitata Anglija in Francija Poljski, da je bilo zoper obljube, ki so jih dali poljski zastopniki v Spaji, da je poljski general zasedel Vilno. Pisec omenjenega članka meni, da je prišlo to očitane čisto neprilakovano, ker se je dne 10. julija v Spaji sklenil sporazum, ki se zdi sicer paradoksen, vendar pa predvideva obojestransko obveznost. V trenutku, ko zavezniki prekršijo svoje obveznosti v vprašanju premirja s sovjetskimi četami, postanejo poljske obveznosti samo historičen dokument.

LDU Osmiany, 3. nov. Zborovanje županov okrožja Osmiany je izrazilo najvišjemu poveljniku poljske armade svojo zahvalo, ker je osvobodil deželo boljševikov. Obenem so poslali zahvalo tudi generalu Zeligowskemu, ker je zlomil uzurpatorsko litvansko vlado.

LDU Varšava, 3. nov. Včeraj je došel v Varšavo Take Jonescu. Odlični državnik je bil simpatično sprejet od časopisa in vseh političnih strank. V četrtek bo priredil zunanji minister Sapieha v čast rumunskemu zunanjemu ministru svečan obed.

LDU Varšava, 3. nov. Danes je bila v Varšavi velika spominska svečanost za vojake, ki so pokopani na bojišču. Ob 11. uri je daroval škof Gall slovesno službo božjo v cerkvi na Saksonskem trgu. Papežev nuncij msgr. Ratti, kardinal Kakowski, Trampozyński, predsednik ministrskega sveta Vitos, odposlanta tujih držav in mnogoštevilni generali o prisostvovali verski ceremoniji. Predsednik vlade je bil bolan. Zastopal ga je general Rozwadowski. Po maši se je razvil po mestu svečan sprevod, ki so ga otvorili zastopniki oblasti in tujezemskih misij. V imenu vlade in državne zbornice so pred spomenik položili venec.

LDU Kovno, 3. nov. Začasni komite v Kovnu zahteva v brzojavki, naslovljeni na zvezo narodov, naj pripada ozemlje doline in reke Nieviaza z mestom Kovnom vred osrednji Litvanski.

Poraz generala Wrangla.

LDU Pariz, 5. nov. (Brezlično.) Najnovejše vesti o generalu Wranglu so zelo neugodne. Rdeče čete napredujejo. Za Wrangla obstoji nevarnost, da ga boljševiki ne odrežejo od njegove operacijske baze na Krimu.

LDU Moskva, 5. novembra. (Brezž.) Povodom protiofenzive proti generalu Wranglu je bila ujeta ameriška protirevolucionarna komisija s svojim voditeljem generalom Morreloom.

LDU London, 5. novembra. (Reuter.) »Times« javljajo iz Carigrada: Levo krilo Wranglove armade na Krimu je zavrnilo napad na mostišču v Berekopu. Desno krilo je podvzelo protinapad. Izgube na obeh straneh so zelo težke.

Ratifikacija mažarske mirovne pogodbe.

LDU Budimpešta, 5. nov. (MKU.) Ministrski predsednik grof Teleky je izjavil časnikarju z ozirom na gibanje, ki je nastalo med poslanci v narodni skupščini in ki je naperjeno proti ratifikaciji mirovne pogodbe, da ni treba, da bi se ratifikacija izvršila soglasno. Dejstvo, da je manjšina narodne skupščine zavzela nasprotno stališče, ne bo povzročilo nobenih komplikacij, vendar pa se mora javnost opozoriti na to, da mora to gibanje ostati v gotovih mejah, ker ne more nihče prevzeti posledic nase. Ako nočemo strmovglaviti Madžarske v nesrečo, si moramo biti na jasnem, da je Madžarska v vojni z mogočno svetovno koalicio izgubilo igro.

PO VOLITVAH V AMERIKI.

LDU Berlin, 5. novembra. (DKU) »Deutsche Allgemeine Zeitung« poroča iz Londona: »Central News« doznajajo iz najvišjega diplomatskega washingtonskega vira, da bodo Zedinjene države vrnilo vso med vojno zaplenjeno nemško imovino in da bodo vztrajale pri tem, da se od zaveznikov, zlasti od Francije zahtevana obnova po Nemčiji zniža na najmanjšo mero.

LDU Berlin, 5. novembra. (DKU) Listi poročajo, da je vsled volivne zmage republikancev Collidge postal podpredsednik Zedinjenih držav.

LDU Pariz, 4. novembra. (Havas.) Listi soglasno ugotavljajo, da pomeni Hardingova zmaga popolno obsodbo Wilsonove politike. S Hardingom se konča dvoletnost v sporazumu med vlado in parlamentom, katere je oslabilo zunanjo politiko Zedinjenih držav. Listi izražajo prepričanje, da nov razvoj stvari ne bo škodoval prijateljstvu med Francijo in Ameriko.

LDU Pariz, 5. novembra. (DunkU.) Newyorški listi menijo, da bo prvo, kar bo ukrenil novi kongres, da se bo nekaj sklenilo v prid zvezi narodov, pa z gotovimi pridržki. Govorice, da se je Wilson, ki je zelo oslabiljen, izrazil, da bo demisioniral in izročil vodstvo države dosedanjemu podpredsedniku, dementira njegov tajnik z opazko, da bo bolni predsednik do konca svojega predsedništva ostal v Beli hiši.

ZA BIVŠEGA GRŠKEGA KRALJA KONSTANTINA.

LDU Ženeva, 5. novembra. (Wolff.) Iz Aten poročajo, da je grška vlada še pred splošnimi volitvami, ki naj bi se vršile dne 3. novembra, razveljavila zakon, po katerem je bil vsak, ki bi izustil ime kralja Konstantina, ogrožen z dvema letoma ječe. Takoj po odpravi tega zakona so prinesli časniki podobo kralja Konstantina in njemu na čast so se priredili veliki obhodi. Oborožena sila je posegla vmes in prišlo je do spopadov.

LDU Pariz, 5. novembra. (DKU) Prišlaški ekskralja Konstantina se trudijo doseči, da bi se vprašanje prestolonaslednika na Grškem rešilo potom ljudskega glasovanja. Venzelistično časopisje opozarja na to, da zahteva grška ustava, da zbornica izvoli kralja.

FRANCOSKO-ČEŠKA TRGOVINSKA POGODBA.

LDU Pariz, 5. novembra. (Havas.) S češkoslovaške strani javljajo, da se je včeraj podpisala francosko-češka trgovinska pogodba.

Razna poročila.

LDU London, 4. novembra. (Reuter.) Vse vsled premogarske stavke zapovedane omejitve v uporabi premoga so odpravljene. Misli se, da bo v približno dveh mesecih mogla industrija obnoviti delo v normalnem obsegu. Vzpostavitev dela v rudnikih se vrši splošno brez incidentov.

LDU Marburg, 4. novembra. (Wolff.) Preteklo noč so vlomili v Elizabetno cerkev in ukradli iz krste sv. Elizabete vse dragulje.

LDU Berlin, 5. novembra. (DKU) Listi javljajo iz Essena, da je Jouhaux, francoski član mednarodne komisije strokovnih organizacij, ki se nahaja na študijskem potovanju na ruhrskem ozemlju, izjavil na skupščini, da so smernice mednarodne zveze strokovnih organizacij proti militarizmu in vsled tega tudi proti vsaki zasedbi dežele po vojaških silah druge dežele. Mednarodna komisija strokovnih organizacij pa ni opazila nobenih znakov, ki bi kazali na to, da se ruhrsko ozemlje zasede v bližnji bodočnosti.

LDU London, 5. novembra. (Brezlično.) Lord Curzon je izjavil v spodnji zbornici, da medzavezniška admiralska komisija v Carigradu ni odredila blokade proti sovjetski Rusiji v Črnem morju, pač pa je prepustila poveljniku angleških oboroženih sil v Sredozemskem morju prosto roko, da ukrene vse potrebno, da učinkovito prepreči transport orožja za Kemalove čete.

Politične novice.

✚ Gorje. V nedeljo, dne 31. oktobra se je vršil pri nas občni zbor Kmetijske podružnice. Kot delegati za občni zbor glavne družbe v Ljubljani so bili izvoljeni Jožef Pristov, Ivan Mevželj in Janez Poklukar, somišljeniki K. Z. Tudi Samostojni so prišli vsi na občni zbor, pa so ostali v veliki manjšini. — Ob koncu občnega zbora je omenil načelnik in poverjenik za kmetijstvo nesramne napade na njegovo osebo v raznih nasprotnih listih, zlasti v »Kmet. listu« in »Domovini«. Napadali so ga zlasti, da je nezmožen kot predsednik »Kmet. družbe«. — Čudno je, da so ga preje tudi nasprotniki smatrali kot najbolj sposobnega izmed kmetov, sedaj pa je naenkrat postal popolnoma nesposoben v obeh »Samostojnih«, seveda samo zato, ker ni tudi on postal »Samostojen«, dasi go tako vabili in mu obljubljali, da bo poslanec itd. Takrat je bil najboljši tudi po njihovem mnenju, sedaj pa ni več za javno življenje, in je tudi »največji lenuh«, kakor pravi »Domovina«. Tukaj se jasno vidi vsa resnicoljubnost naših nasprotnikov. Mi, ki ga poznamo, dobro vemo, koliko je zmožen, in tudi oni okrog »Kmet. lista« in »Domovine« poznajo njegovo zmožnost, vendar v svojih listih pa ga blatijo, ker ni hotel postati njih pristaš. Gospod poverjenik pa si gotovo iz tega ne bo ničesar storil, ampak bo šel preko tega svojo pot naprej. Kajti najboljši odgovor na tako umazano pisanje je delo.

✚ Manifestacija za Koroško v Kostanjevici na Dolenjskem. Dne 31. oktobra 1920 se je vršila po objavi s strani Jugoslovanske Matice v Mariboru pri nas manifestacija proti krivičnemu ljudskemu glasovanju na Koroškem. Dasiravno je mraz občutno pritisnil, je naše ljudstvo trajalo na shodu, ki se je vršil pod mi-

lim nebom, ter kazalo veliko zanimanje za koroško zadevo.

✚ Dr. Momčilo Ninčič, sedanjí trgovinski minister, kandidira v kikiindsko-bečkerečkem okrožju, dr. Miroslav Spalajkovič pa v bihačkem okrožju.

Dnevne novice.

— Osebnosti. Pri poverjeništvu za socialno skrbstvo v Ljubljani so imenovani v IX. činovnem razredu koncipisti Ivan Legat, dr. Mirko Kuhelj, dr. Karel Dobida, Stanko Likar in Ivan Šlibar; za računskega revidenta v IX. činovnem razredu računski oficijal Ivan Metlika; za računskega oficijala v X. činovnem razredu računski asistent Josip Nanut; za pisarniškega adjunkta v IX. činovnem razredu pisarniški oficijal Viljem Pisansky; za pisarniškega oficijala v X. činovnem razredu kancelista Ciril Tomšič in Stanko Tomec; za kancelista v XI. činovnem razredu oficijanta Stanko Grabnar in Ivan Cotič. Josip Simončič, provizorni upravitelj na državnem zavodu za slepce, je imenovan za definitivnega upravitelja. — Z odlokom ministra za narodno zdravje z dne 17. junija 1920, so bili višji okrajni zdravniki VIII. činovnega razreda dr. Ignacij Jelovšek v Radovljici, dr. Edvard Šavnik v Kranju, dr. Bronislav Gallasch v Krškem in dr. Karel Wisinger v Celju imenovani za višje okrajne zdravnike v VII. činovnem razredu; pri tem se je pridržal čin višjemu okrajnemu zdravniku dr. Juliju Kozmuthu. — Avskultanti dr. Josip Čemer, dr. Friderik Fabiani, dr. Josip Dolničar in Ludvik Batist so imenovani za sodnike v IX. činovnem razredu brez stalnega službenega mesta za okrožje ljubljanskega višjega deželnega sodišča.

— Za župnika na Rečici v Savinjski dolini je imenovan g. Alfonz Požar, dosedaj župnik na Frankolovem pri Celju.

— Promoviral je dne 30. oktobra na vseučilišču v Zagrebu g. Stanko Žitko za doktorja prava.

— Obrazce za kandidatne liste, potrdilo kandidatnih list in poslanskih pooblastil za volitve v konstituanto prinaša Uradni list št. 127 z dne 3. novembra 1920.

— Pomagajte sirotam! Na novo je pri-glašeni več sirot obojega spola in različne starosti, tudi je še nekaj bosenskih dečkov od 8—12 let. Kdor bi se hotel zavzeti za kako siroto, ali da jo vzame za svojo ali v brezplačno vzgojo, naj se obrne na Dobrodelno društvo Ljubljana, Poljanski nasip 10.

— Novo mesto. Pri tukajšnjem okrajnem sodišču je bil obsojen znani vojvoda »samostojnih« v novomeški okolici Franc Florjancič iz št. Petra radi tatvine. Paragraf 460 kaz. zakona ima tako hudo moč, da vneti zagovornik samostojnih niti voliti ne bo smel.

— Novoimenovani črnomaljski okrajni šolski nadzornik K. Barle se je zaradi bolezni odpovedal nadzorništvu.

— Učiteljem Korošcem in Primorcem, ki se nahajajo še na Koroškem, daje informacije o našem bodočem postopanju naše nastanitve učitelj Vinko Möderndorfer, Dravograd.

— Posestniki kamnolomov in sploh vsi zainteresirani za mineralne snovi se tem potom vladno naprošajo, da naklonijo mineraloško-petrografskemu institutu naše univerze (v roke g. prof. K. Hinterlechnerju, deželni dvorec) vzorce vseh onih snovi, ki jih izrabljajo bodisi v katerekoli svrhe kamnoseške, cementne, kramične, kemične ali kake druge industrije, kot stavbeni kamen ali kot nasip za ceste, železnice, glinovino itd. Imenovani želi sestaviti strokovno zbirko takega domačega materiala za rabo pri poduku bodočih naših inženirjev, obenem naj se pa ustvari tudi informativna zbirka tudi za mnogoštevilne interese iz tu- in inozemstva, ki prihajajo sedaj po razne tozadevne informacije. Čim popolnejša slika bi se dobila na ta način od naše kamene industrije v najširšem pomenu besede, tem lažje bi podpirala in pospeševala tudi ena panoga naše obrti in industrije drugo. Vzorci naj so 7 × 9 cm veliki ter kaka 2 cm debeli in sicer če mogoče: a) surovo obdelani, b) lepo otesani in c) zglijani (polirani), da se spozna v njih hvaliteta v vsakem oziru. Tem kosom so dodane še kake šibre iste g. materijala za prilične znanstvene preiskave. Sipke in glinaste snovi naj bi bilo za kake 3—4 pesti. Vsak materijal mora biti strogo ločen od drugega z natančno navedenim nahajališčem. Brez poslednjega je snov absolutno nerabna in ne pride v zbirko. Kdor ima snov, ki je v katerekoli oziru (kemično, trdnost itd.) že preiskana, se naproša tudi za dotične podatke. Kdor želi, da ne pride stvar v javnost, se mu tajnost jamči.

— Katero izobraževalno društvo bi bilo voljno oddati (tudi proti primerni odškodnini) igro »Revček Andrejček« katol. izobraževalnemu društvu v št. Jakobu v Rožu na Koroškem? Sprejmemo eventualno tudi prepisane vloge. Vposlati na na-

slov: Zdravko Cvitar, kor. dijak, župnišče, Kranj.

— Čevlje kupujte od domače tvornice Peter Kozina & Ko, zaloga Ljubljana, Breg. Znižane cene. Pri naročilu se izvolite sklicovati na oglas v »Slovenec«.

Obrtniki!

Vabimo Vas na shod obrtnikov, ki bo v nedeljo dne 7. novembra 1920 v dvorani Rokodelskega doma.

Pričetek ob 10. uri dopoldne.

Pridite vsi; govorili bodo kandidati S. L. S. za Ljubljano. Sklicatelj.

Ljubljanske novice.

Ij Slavnostni koncert M. Kogojca, našega najboljšega modernega komponista, ki bo v kratkem nastopil v vseh naših večjih mestih, kakor v Mariboru, Celju, Ptuj, itd., se vrši danes ob 8. uri zvečer. Vstopnice se dobijo v trgovini J. Vidmar, Pred škofijo 19, in pa zvečer pri blagajni, kjer se bodo prodajale tudi knjižice, ki obsegajo spored vseh treh umetniških prireditev: Kogojca koncerta, 18. umetniške razstave in Podbevškove soareje. Ker vlada za Kogojev koncert v ljubljanski javnosti veliko zanimanje, pa da ne bi bil naval občinstva zvečer pri blagajni preogromen, bi bilo v interesu vsakega posameznika, da si preskrbi že preje vstopnico v trgovini J. Vidmar.

Ij Koncert Thierry, — Jeraj — Brezovšek. Kakor smo že poročali, se vrši v ponedeljek dne 8. t. m. v veliki dvorani Uniona vokalno-instrumentalni koncert Thierry — Jeraj — Brezovšek. Operna pevka ljubljanske opere Vilma pl. Thierry-eva ni znana samo domačemu občinstvu ampak je dosegla lepe uspehe tudi v vseh večjih krajih naše domovine in v inozemstvu. Ta izborna altistinja ima nenavadno obsežen, močen in zveneč glas najboljših vrlin. V višini je polen toplote, sredi prijeten, v nižini pa resen in polno doneč. Njena umetnost, njeno nastopanje in prednašanje ter utopitev v skladbo odgovarjajo popolnoma njenemu osvajačemu bitju, prožetemu z inteligenco in naravnostjo. Sodelovanje profesorja na našem konservatoriju Karla Jeraja, ki je znan našemu občinstvu posebno kot kapelnik orkestralnega društva, ter izbornega kapelnika ljubljanske opere Ivana Brezovškega, bo sigurno spopolnilo v polni meri ta večer, za katerega vlada že sedaj živo zanimanje. Koncert se ponovi dne 14. t. m. v Mariboru (Götz) in 15. t. m. v Celju (Union). Predprodaja v Ljubljani pri Anončni ekspediciji Al. Matelič, Kongresni trg 3. I. nadstr.

Ij Podbevškova soareja, na kateri bo nastopil avtor s svojo še neizdano pesniško zbirko »Človek z bombami«, se bo vršila v petek, dne 12. t. m., ob 8. uri zvečer, v dramskem gledališču in ne v Unionu, kakor stoji na plakatih, ki omenjajo trodnevno umetniško prireditev. — Vstopnice se bodo prodajale kakor običajno pri blagajni opernega gledališča, kdaj, pa se še pravočasno objavi.

Ij Vstopnice za nedeljsko predstavo šentjakobskih Orlov »Zaklad« v Ljudskem domu se dobe v trgovini gosp. Češnovar, Stari trg 16, v nedeljo 7. novembra v šentjakobski Prosveti, Sv. Florijana ulica 15, zvečer pa pri blagajni v Ljudskem domu. Vabimo!

Ij Društvo »Gospodarski zvon« vabi ves novi odbor na prvo odborovo sejo, ki se vrši jutri, v nedeljo, 7. t. m., ob 9. uri dopoldne pri dr. Oblaku, Dalmatinova ulica (hotel Štrukelj).

Ij Iz gledališke pisarne. Zaradi štrajka dramskega osebja se predstava »Sen kresne noči« v nedeljo 7. novembra 1920 ne vrši. Ta večer se bo vprizorila »Prodana nevesta« izven.

Ij Splošna organizacija vojnih vdov in sirot za Slovenijo poziva vse vojne vdove in sirote na protestni shod radi ustavitve naklonitev in podpor, kateri se vrši v nedeljo dne 7. t. m. ob 9. uri dopoldne v prostorih Zlatoroga, Gosposka ulica št. 3 v Ljubljani.

Ij Gremij trgovcev opozarja vse trgovce, ki imajo svoje uslužbenke zavarovane pri okrajnih bolniških blagajnah, na naredbo deželne vlade za Slovenijo št. 410 v Uradnem listu št. 127 k ureditvi bolniškega zavarovanja delavcev na bivšem avstrijskem ozemlju kraljevine SHS. Glasom te izvršilne naredbe morajo vsi delodajalci vse svoje zavarovance podvržene delodajalcu naznaniti z novimi plačami najkasneje do 15. novembra t. l. okrajnim bolniškim blagajnam.

Ij Produktivna zadruga čevljarjev za Slovenijo naznanja svojim članom prodajo usnja v ponedeljek, dne 8. novembra ob 3. uri popoldne, Hrenova ulica 4. (k)

Vestnik S. K. S. Z.

IZOBRAŽEVALNIM DRUŠTVOM IN ORLOVSKIM ODSEKOM!

Z ozirom na naredbo štev. 386 »Uradnega lista« o plačevanju pristojbin za društvene prireditve, (dramatične predstave, poučna predavanja in orlovske nastope) se izobraževalna društva (orlovski odseki) pozivajo, naj se za izposlovanje potrdila v smislu zadnjega odstavka člena I. te naredbe javijo Tajništvu S. K. S. Z. ter vpošljejo za kolektivno in poštino znesek 15 K. Ona društva, ki so se že javila z ozirom na zadnji poziv v »Slovenec« ter vposlala samo 2 K, se prosijo, da doplačilo dopošljejo po prejemu potrdila po priloženi pošt-ni položnici. Društva se opozarjajo, naj ta potrdila shranijo, ker veljajo do nadaljnjega drugačne odredbe min. fin. za vsako prireditel. Svetovati je, da jih deponirajo pri davčnem uradu, pri katerem se plača prvič 10% pristojbina na podlagi tega potrdila.

Tajništvo SKSZ in Orlovske Zveze.

Dijaški vestnik.

d Slavnostno zborovanje S. O. skupno z N. O. danes zvečer v čitalnici Jugoslovanske tiskarne. Spored: 1. Otvoritev. 2. Deklamacije: Pesmi naših najmlajših. 3. Predsednikov govor. 4. Deklamacije iz Zarij Vidovih. 5. Referat predsednika S. S. S.: Sprejete resolucije in njih utemeljitve. — Med posameznimi točkami igra celoten orkester S. O. Pričetek točno ob sedmih. — Predsednik.

d Vsem kat. akademikom v Ljubljani. V nedeljo 7. t. m. ob pol 11. uri dopoldne se daruje v marijanski kapeli sv. maša zadušnica za pokojnega tov. Miha Grada. Obvezna udeležba za kongreganiste. Na vse druge tovariše apeliramo, da se je udeležijo — Danica — Zarja — s trakovi. Vsi gg. starejšine in tovariši srednješolci najljubljeneje vabljeni. — Prefekt.

d Danica. Pozivam vse tovariše, da se v nedeljo udeležijo sv. maše za pokojnim tovarišem Mihaelom Gradom. Oglejte si tozadevni oklic C. M. A. — Krek, predsednik.

d Diskusijski večer v torek ob pol 8. uri zvečer v mali dvorani Uniona. Dnevni red: 1. Zarja-Danica. 2. Slučajnosti. Govorita dr. Božič in dr. Puntar. Gg. starejšine najljubljeneje vabljeni. — Papež, podpredsednik.

d Odbor Danice ima III. redno sejo v ponedeljek 8. t. m. ob pol 2. uri popoldne v Dančinem lokal. Opominjam vse tovariše odbornike, ki se zadnje seje niso udeležili, da se spomnijo sklepov prve seje in ne zanemarjajo dolžnosti. — Krek, predsednik.

d 25 letnico Danice praznujemo 8. decembra. Pozivam že danes vse tovariše, da se žrtvujejo in pokore navodilom pripravljalnega odbora, da bomo naš praznik primerno proslavili. — Krek, predsednik.

d Odborova seja S. O. popoldne ob štirih. Vsled važnosti obligatna za vse zapupnike in načelnike odsekov. — Predsednik.

Učiteljski vestnik.

Zborovanje podružnice Slomškove zveze za novomeški okraj se vrši v četrtek 11. novembra t. l. ob 1. uri popoldne v Novem mestu. Na dnevnem redu je tudi predavanje: »Izvenšolsko delovanje učiteljevo«.

Prosveta.

pr Bogoslovna akademija. Tiska se 1. številka »Bogoslovnega vestnika«, ki obsega zanimive znanstvene članke, prispevke za dušno pastirstvo ter cerkveni in književni pregled. Gg. duhovnikom smo razposlali položnice, da morejo pristopiti kot naročniki (člani). Ako kdo po pomoti ne bi prejel položnice, naj naznani po dopisnici. Razen »Bogoslovnega vestnika« bo BA izdajala še druge znanstvene publikacije, ki jih bodo člani dobivali po znižani ceni. Prva znanstvena knjiga bo dr. A. Ušeničnika »Uvod v filozofijo«. Naročnina (obenem članarina) znaša 50 K. Plača se lahko v dveh obrokih. Naslov: Bogoslovna akademija v Ljubljani.

pr Sen kresne noči. Komedija v petih dejanjih, Spisal William Shakespeare, prev. Oton Župancič. Glasba F. Mendelssohna. Režiser Osip Šest. Če pravi Sokrat v Platonovem Simpoziju, da je zadeva istega moza, pisati tragedijo in komedijo, je gotovo to resnico izpolnil v vsi vsebini Shakespeare. Isti mož je napisal najglobljo tragedijo in najglobljo komedijo. Morda ni tudi samo zunanja vzporednost, da rabi v Hamletu in Snu kresne noči kot pomočnik oder na odr. Tragično in komično je vsebinsko isto, ker so sestav sveta samo tragična razmerja, le v nas je, kako mi vsebino pritegnemo in v kolikor more postati ta vsebina naša lastna zadeva. Sen kres-

ne noči ima izredno resno vsebino, niti običajnega klovna, ki nastopa v komedijah zastoj iščemo; resni zapletki, kjer gre celo za življenje, so tu — a ker je vsa ta zgodba postavljena v oddaljenost, ki nas osebno več ne doseže, temveč samo estetično zanima, svobodno gledamo z viška težave atenske mladosti, opazujemo v melodramatično kopreno zavite razpore luhov in smo veseli skrbipolnega umetniškega delovanja anahronističnih atenskih rokodelcev; vse to v bistvu resno trpljenje je iz naše perspektive neskladno in mi ga občutimo — komično. Shakespeare nas tu primakne v razmerje tistih ljudi, ki se jim zdi sploh vsaka tragedija komična, ker jim manjka duševne zveze, tedaj čustveno oddaljenost ljudi, ki se smejejo Othellu in Learu in tako smo primorani enkrat tudi mi, da ne sočutimo s trpečimi osebami, temveč da smo celo dobre volje. Z nesmrtno ironijo je segel tu Shakespeare po tragičnem motivu Pirama in Tizebe, ga z okusom rokodelskih poštenjakov obtesal do estetičnega strasila, ki že sam na sebi učinkuje komično, potem to mojstrsko delo potopil v skrb in trpljenje teh pobožnih diletantov, ki se samo ene stvari ne boje — avtorja. Iz naravnega humorja se je s pomočjo ironije razvila preko parodije — najhudobnejša satira. Ta snov ostane večna.

Troje dejani je spletenih v okviru Fezejeve ženitve. Kdo nam pove, katero je glavno? Vse je vrtenje, kaos, ker nam je nalašč izpodmaknjena vsaka trdnost točka, kjer bi se mogli opreti nanjo in bi prišli v odvisnost z osebami, zato tu sočutje smrtnikov, polbogov in gozd. duhov, zato anahronistična zmeda do samega brezčasja. Šele pozneje vidimo, da so jedro vendar le naši dilentantje. Pravijo, da Shakespeare igranje tako resna zadeva niti bila ni, temveč le dramatično delo samo. Verjetno je, ker spravi odersko življenje v tako dobrovoljno oddaljenost. To bi pomenilo ključ do vsebine, h kateri spadajo tudi ljubezenski motivi te drame. Najbolj osmešena je tu ljubezen Titanije, ker je označena z grobo slepo odvisnostjo; ljubezen atenskih dvojic je igra slučaja in resitev zapletljajev je le dobrovoljno delo gozdnih moči. Prijateljstvo, pravijo, je cenil Shakespeare nad ljubezen.

Sen kresne noči se nam je obetal že lansko poletno sezono in dejstvu na hvalo je bil vpriporjen šele letos. Res je, da ta vpriporitev ne zahteva nobene velike moči, na kateri bi slonela teža dejanja, zahteva pa veliko podrobnega dela in ker ravno po stereotipni shemi junaka ni, je treba zenačiti in harmonično urediti vse male sile. Prav zato smo mislili, da smo od te strani Shakespeareju kos. Bodimo pravični in priznajmo, da je bila ta vpriporitev splošno neprimerno višja kot ona lanskega leta Beneškega trgovca — zbog režije. Delo je bilo na odru zaokroženo. Vpoštovati seveda moramo pri tem, da velik del uspeha obstoji tu v aparatu, ki izpopolnjuje igralno plat in tupatam preide do gosposdujočega tona, predvsem glasba in balet. Če pa v igri ni junaka, ki bi po Shakespeareovem načinu gibal cel svoj svet, pa zato — izvzemimo pogojno rokodelce — tudi nobenega človeka ni. Tu se mi zdi, da je doma teža te igre. Glavna oseba, najaktivnejša sila je hudomušni Spak, znana travestivna ženska vloga. To bitje je moškemu skoro nemogoče prav ustvariti — ženski pa velika umetnost. Temu nadnaravnemu bitju dati pravo lice, je toliko kot uravnavati občutje komičnih zapletkov. Ali je to do ironije nebrzdana narurna hudomušnost ali je ljubezniva nedolžna porrednost brez najmanjše poteze hudobnosti, tu si mora biti igralec na jasnem. Te jasnosti smo tu pogrešali — in hotenje igralca se vendar mora v nečem razodevati. Vsakega smo sicer videli nekaj, največ seveda gibčnosti; po maski bi sodili, da je režija mislila na grobejšo naravno moč — pa tudi s to se ni skladala igra. Ta Spak gđc. Vere Danilove se mi je zdel, da so v njem sami skoki, spremljani z vsakdanjo človeško besedo in da ni v njem niti lepe postave nadnaravnega Pavliha. Podobne občutke praznine sem imel ob prikazni Oberonovi gđc. Wintrove, dočim je bila Titanija ge. Šaričeve vse človečnosti slečna postava, res bajno bitje in v začaranem stanju do pobožnosti hrepeneč duh. To se pravi doumeti bistvo stvari in imeti moč, podati ga z lastno umetniško posebnostjo. Sicer se mi pa zdi, da ni nevhvaležnejšega za igralca kot podajati taka nadnarurna bitja. Na kaj naj se opre? Ljudje to niso, čeprav jih Shakespeare dovolj človeško oblikuje. Najprej bi bilo še misliti na personifikacijo in tu iskati osnovnega izraza. Zato moramo ge. Šaričevi ta uspeh tembolj priznati. Mislimo na njeno igro s človeško poštenostjo govorečim pooslovljenim Klobčičem. Njene besede so bile tu dih, hotenje, ljubezen preko telesnosti. — Zato je bilo komično občutje v tem prizoru napeto do skrajne nelinejše strune in že prehajalo v — sočutje. Blizu ljudem, a daleč od človeške vsakdanjosti so Atenci. Tezej g. Gabrščiča se mi zdi postavljen v pravo višino, tudi Egej g. Gregorina ima one poteze, ki zna-

čijo pravi zmisel, a njegovim naravnim zmoglostim je vseeno ta postava tuja. Osebe zaljubljenih parov so različne vrednosti, kot so bile poverjene različnim močem. Najjačja sila med njimi je ga. Pregarčeva. Sigurnejša je v vezani besedi kakor v prozi, zato se je gibala tu lahko kotno in njena igra je bila sigurna in smotrna. Ta Helena je bila kljub vsi pasivnosti izrazita. Preidemo do naših diletantov, nesmrtnih postav te komedije, ne groteske, naivnih poštenjakov in najresnejših ljudi cele drame. V nji leži uspeh večera. To je bila v resnici kabinetna skupina, z vso skrbnostjo izdelana, nič pretirana in je ravno po svoji umerjenosti dosegla višek. V ospredju vse družbe stoji gotovo g. Gradiš kot Klobčič, enaki pa so mu drugovi gg. Strniša, Rogoz, Ločnik, Peček, Plut. Režijo g. Šesta smo omenili nekoliko že zgoraj; označuje jo skrbnost in zmisel za pravo občutje; strune njegovega duševnega instrumenta so često celo preline za naše oderske moči — ukloni pa se mu brezpogojno — scena. Tu zna g. Šest veliko. To je vnovič pokazal v sceni Sna kresne noči. France Koblar.

K stavki dramskega gledališča.

Kot član »Udruženja glumaca« smatram za svojo principielno dolžnost, pokoriti se njegovim odločitvam. V sedanjem položaju pa ne morem biti solidaren s postopanjem ljubljanskega pododbora in se bom pridružil stavki le na zahtevo centralnega odbora, čeprav principielno sploh ne priznavam stavke v umetnosti. Vzroki za to moje stališče so sledeči: Smatram korak ljubljanskega pododbora udruženja glumaca, ki ga je storil s pismom od dne 27. oktobra, natisnjenem v prilogi k tretji številki časopisa »Maske«, za nekulturen in nekoligialen napram ruskim članom igralske družbe, ki so vrhu tega še gostje. Pri nas se je po slovanski navadi smatralo gosta vedno za posvečeno osebo in nikoli ni smel biti cilj napadov v dosegu sebičnih namenov. Kolikokrat sem slišal, da stavka ni naperjena proti Rusom, in sem to verjel, dokler nisem čital črno na belem, da je po mnenju udruženja (pismo od 27. okt.) že angažiranje Rusov samo na sebi pregrešek proti naradni o narodnem pozorišču (§ 1, vrsta 29), da je občinstvo zelo nezadovoljno z ruskimi predstavami (§ 1, vrsta 13), in da ruski igralci nikakor ne bodo zadovoljili zahtevam slovenskega narodnega gledališča (2. stolpec, vrsta 20).

K vsemu temu pristavljajo naši slovenski tovariši »v pojasnilo resnice«, da bi bilo desetkrat bolje, ako bi se uporabil denar, izdan za ruske igralce, na ta način, da se pošlje naraščaj v Berlin ali kam drugam v svrhu študij. (Prepuščam avtorjem tega pisma odgovornost za njih nemško orientacijo!) Bolj jasno se pač ne da izraziti, da je bivanje ruskih igralcev v igralski družbi nezakonito in brezkoristno, da celo škodljivo. Manjka samo še jasno formuliranje zahteve, da se naj Ruse napodi. Sicer se pa da to zahtevo čitati med vrsticami, saj je razumljivo, da ni treba trpeti v svojih vrstah brezkoristnih, da celo škodljivih članov.

Ne vem, kaj si je mislila gledališka uprava, ko nas je angažirala. Toda mi smo menili, da se lotimo velike naloge, ako prinesemo mlademu slovenskemu gledališču v začetku njegovega samostojnega življenja 200 letno kulturo ruskega igralskega stvarjenja in mu razkrijemo oblike izražanja slovanske duše, ki jih je ustvaril iz svojega mesa in krvi ruski igralski svet. Saj je način izražanja duše vsebina vsake umetnosti, tudi gledališča.

Takih misli smo bili, ko smo opustili namen potovati naprej v Prago, kjer smo že imeli najeto gledališče za zimo, in ostali v Ljubljani pod zelo skromnimi pogoji. Tudi sedaj smo prepričani, da nobeno potovanje v Berlin po nemško kulturo ne more dati slovenskemu gledališču onih rezultatov, ki bi jih lahko rodilo složno skupno delovanje slovenskih tovarišev z nami. Nemška duša ostane nemška duša in naj Nemcem ostanejo forme njih izražanja! Toda slovanske duše se ne da vsiliti v njih okvir. Mlado slovensko gledališče ima veliko zmognih, celo nadarjenih ljudi, toda njemu manjka tehnika igralskega ustvarjanja, ki od govarja bistvu slovanske duha, posebnost pa mu je potrebna tehnika skupnega ustvarjanja. Ravno v tem je doseglo rusko gledališče znatno višino in je bilo radi tega posebno važno angažiranje celega ruskega ansambla. Vse to smo vam nudili iskrenega srca. Povsem odkrito, da smo pustili pri tem v nemar lastne koristi. Toda vi, slov. tovariši, niste hoteli. Našla se je med vami peščica ljudi. (druzi. celo večina

— o tem sem prepričan — se ji je pridružila samo iz solidarnosti), katerim je lažno samoljubje vsipalo pesek malenkostnih pretenzij v oči, da ne vidijo velike naloge. Jasno se razvidi iz pisma od 27. oktobra, da jih je angažiranje Rusov pod boljšimi (?) pogoji razžalilo, očitno je, da jim razžaljeno samoljubje ne da učiti se. Želijo in zahtevajo zase isto, kar imajo Rusi. Oni, oprostite, žonglirajo z resnico: »30 vaj za Figaroja«; to ni res! »Vkljub temu, da so Rusi igrali Figaroja že na svoji turneji«, to v drugič ni res! »Da je gledališka uprava posvetila ruskim predstavam več pozornosti in sredstev kot slovenskim«, to v tretjič ni res, — to je jasno razvidno vsakemu, ki je posetil predstave Figaro in Sen kresne noči. Ti gospodje torej jemljejo resnico zelo lahko in zahtevajo le eno: »Le dajte nam iste pogoje kot Rusom, in takrat (to, kar ne stoji pisano, si lahko mislite zraven) bomo že pokazali svetu, kaj smo mi in kaj so Rusi.«

S tako malenkostnega stališča je torej presojala vodeča skupina zahtev sedanjega trenutka. (Ponavljam zopet: trdno smo prepričani, da je večina z njimi samo iz solidarnosti.)

Obenem pa si usojajo — in to je primer, ki mu ga ni para v kulturni zgodovini — ti igralci, avtorji pisma v tisku, spuščati se v samokritiko, seveda v svoj prid, in javno ocenjevati zmoglosti svojih tovarišev na odru (pismo z dne 27. okt., 2. stolpec, vrsta 11).

Toda kaj bi sploh govoril, slepota je slepota, slepota iz namena pa je še strašnejša. Po isti nekulturnosti diši gesta slovenskih tovarišev s pismi, »katera prihajajo dan na dan od strani občinstva« o nepriljubljenosti ruskih predstav. Teh pisem nisem čital in ne vem, kaj stoji v njih, zato pa dobro vem, kako so ruske predstave obiskane. Vidim in čutim, kako sprejema občinstvo ruske predstave in čital sem v belgrajskem, zagrebškem in ljubljanskem tisku mnenje pravih, kompetentnih kritikov. Torej meni niti treba ni čitati teh pisem. Vem samo eno: če bi se nekaj sličnega dogodilo slovenskim gostom pri nas v Moskvi, ne bi oni o tem zvedeli niti v osebnem pogovoru, tem manj v tisku. To so zahteve najprimitivnejše gostoljubnosti v kulturni družbi. Končujem in ponavljam: Smatram nastop ljubljanskega pododbora udruženja glumaca za nekulturen in nekoligialen napram ruskim tovarišem. Zahtevam od osrednjega odbora preiskavo in se bom pridružil (četudi proti svojemu prepričanju) stavki samo na zahtevo centralnega odbora.

Boris Putjata.

Najnovejša poročila.

DELEGATI ODIDEJO V ITALIJO V SOBOTO.

Belgrad, 5. novembra. Regentov prihod iz Aten je bil napovedan za danes ob 5. uri popoldne. Ker se bo pred odhodom delegatov v Italijo vršila še ena ministrska seja pod regentovim predsedstvom, so delegatje odgodili svoj odhod na soboto.

H. P. S. V HERCEGOVINI.

Sarajevo, 5. novembra. V Hercegovini so imeli odposlanci Ljudske stranke dr. Nikola Mandić, fra Dominik Mandić, dr. Marko Rebac in drugi veliko zelo dobro uspešnih shodov. Tudi v Bosni se je vršilo obilo dobro obiskanih shodov Ljudske stranke.

DEMOKRATI PROTI DR. KUKOVCU.

Belgrad, 5. novembra. Demokratski voditelji so nezadovoljni z dr. Kukovcem radi njegovega razkosanja Slovenije, ker znači to oslavljenje slovenskega življa. Tukajšnji demokrati nikakor niso mislili na razdelitev Slovenije, ki je gospodarska, narodnostna in zgodovinska enota.

ZADEVA RADIČA.

Belgrad, 5. novembra. »Pravda« trdi, da je bil ves ministrski svet proti osvoboditvi Radiča. To ni istina. Ministra dr. Korošec in Jovanović (radikalec) sta bila zato, da se Radič izpusti, ako da vodstvu stranke povoljno jamstvo glede edinstvene države in skupne konstituante. Radič se je že odpovedal zahtevi po hrvatski kmetski republiki in po posebni konstituenti v Zagrebu.

NARODNO PREDSTAVNIŠTVO.

LDU Belgrad, 5. nov. (ZNU) V parlamentarnih krogih se govori, da bo na seji začasnega narodnega predstavništva dne 13. novembra došla na dnevni red mirova pogodba z Mažarsko, dočim bi predloga o zakonodajnem pooblaščenju ne bila predložena.

VOLIVNO GIBANJE.

LDU Belgrad, 5. nov. (ZNU) Predsednik radikalne stranke je odpotoval v Bosno, kjer bo nastopil kot nosilec radikalne kandidatne liste v banja-luštem okrožju. Pašić bo imel v Bosni volivne shode, ter hoče ob tej priliki prepotovati svoj volivni okraj.

LDU Belgrad, 5. nov. (ZNU) Današnja »Pravda« prinaša vest, da je v kabinetu nastala kriza, ker se je zahtevalo, naj se ministra dr. Drinković in Kovačević, člana Narodnega kluba, izjavita o volivnem proglasu Hrvatske zajednice. Zdi se, da ta vest ni verjetna.

LDU Belgrad, 5. nov. (ZNU) Demokrati v kragujevaškem volivnem okrožju so ponudili ministru Sv. Pribičeviću kandidaturu na prvem mestu demokratske liste za kragujevaško okrožje. V sremski županiji bo najbrže nosilec demokratske liste minister Drašković, njegov pr. kandidat na radikalni listi pa bo Nikola Pašić.

ZAGREBSKI KOMUNISTI.

LDU Zagreb, 5. nov. (ZNU) Snoči so imeli kovinarski delavci skupen voliven shod, na katerem je poročal v imenu zmernejše frakcije komunistov dr. Radošević. Po njegovem ena in polurnem govoru je hotel govoriti vodja levičarjev Ljuština, vendar pa so ga delavci vrgli iz dvorane ter je malo manjkalo, da ga niso pretepli. Temu se je izognil le z begom. Zdi se, da se je v vrstah delavskih organizacij pričelo močnejše gibanje proti ekstremnim komunistom.

POLJSKA NI ZA MALO ENTENTO.

LDU Belgrad, 5. novembra. (ZNU) V nekaj dneh bi imel priti v Belgrad rumunski zunanji ministar Take Jonescu v svrhu nadaljevanja pogajanj glede male entente, radi česar je že obiskal državnike prizadetih držav. Zdi se, da odgovor poljske vlade na predlog Jonesca ni bil ugoden, vsled česar je bil tudi njegov prihod v Belgrad odpovedan. Zakor se zdi, ni mogla na Poljskem prevzeti ideja rumunskega državnika o mali ententi.

NAPAD NA D'ANNUNZIA.

LDU Baker, 5. novembra. (ZNU) V soboto, dne 30. oktobra, je nek ardit streljal na d'Annunzia, ki ga pa je zgrešil. Stvar se hoče prikriti, ker žele, da bi ne prišla v javnost radi strašnega stanja, ki vlada na Reki v splošno nezadovoljnost, katera je bila vzrok napadu. D'Annunzio se v svojem velikem strahu ne upa več iz hiše.

LDU Baker, 5. novembra. Na otoku Sv. Marka se je včeraj izkrcala četa arditov z dvema topkoma. Otok Sv. Marka se nahaja med Krk-jem in otokom Krkom.

PRED VOLITVAMI NA GRŠKEM.

LDU Atene, 4. novembra. (DKU) V odgovoru na izvajanja iz inozemstva se vrnivšega voditelja nacionalistične stranke dr. Gunarisa je ministrski predsednik Venizelos v zbornici podal izjavo, v kateri poudarja, da se bo popolnoma uklanjal volji ljudstva in sicer ne le v vprašanjih dinastije, temveč tudi v vladnih vprašanjih, pri čemer bi v slučaju, da volitve zanj slabo izpadajo, izstopil iz političnega življenja. Vsa ta vprašanja bodo stavljenja grškemu ljudstvu pri predstojajočih volitvah. Ako pride zopet na prestol odstavljani kralj, bi prišlo do ostrih notranjih bojev in Grška bi bila oropana svojih prijateljev in zaveznikov. Oni, ki bodo glasovali za liberalno stranko, morajo vedeti, da ima njih glasovanje ta pomen, da se predstavljani kralj nikdar ne vrne na prestol.

RAZMERE NA IRSKEM.

LDU London, 5. novembra. (Brezlično.) Vladna poročila javljajo, da je bilo na Irskem meseca oktobra 22 stražnikov ubitih, 28 ranjenih, 14 vojakov, med njimi 7 častnikov, ubitih in 30 vojakov, med njimi 3 častniki, ranjenih.

LDU London, 4. novembra. (Reuter.) V spodnji zbornici je predlagal irski poslanec O'Connor, naj se prične debata o terorju na Irskem. Državni tajnik za lisko je zanikal, da vlada odobrava nasilje proti nedolžnim. Po njegovem mnenju je najboljšo sredstvo za to, da se represalije ustavi, da se naredi konec moritve stražnikov in vojakov. Umori so edina zapreka rešitvi irskega vprašanja. — O'Connorjev predlog je bil s 133 proti 51 glasovom odklonjen.

BORZA.

LDU Zagreb, 5. novembra. Devize: Berlin 192—193, Italija 540—560, Newyork 147.50—148.50, Pariz 925—930, Praga 164—166, Švica 2200—0, Dunaj 31.50—31.75. — Valute: dolarji 147—147.50, avstrijske krone 34—35, carski rublji 100—108, francoski franki 910—0, napoleonond 500—505, nemške marke 182—186, rumunski lei 222—227, italijanske lire 535—540, češkoslovaške krone 160—0.

Gospodarstvo.

g Ustavljen promet. Po vestih zagrebske trgovske in obrtne komore je ustavljen promet prevoza tovornih pošiljatev za postajo Maribor, Avstrijo in za tranzitni promet preko Avstrije. Vzrok temu je, da se je v Mariboru nagomililo čez 1000 vagonov blaga. Ustavljen je promet bo traja kakih deset dni. Ker je odredeno, da se vrne trgovcem blago, ki je že prevzeto in zacinjeno, intervenirala je zagrebska komora, da se to poslednje ukine. V naslednjem slučaju povzročalo bi to vračanje blaga veliko škodo ter izgubo časa.

g Stagnacija v vinski trgovini. Producenti so v kratkem času dvignili ceno vina za 50—80%, kar je povzročilo v trgovini popolno stagnacijo. V zagrebski okolici, v Somboru, Plešivici stane letošnje vino 16 do 18 K liter, medtem ko je stalo pred mesecem okoli 10 K. V okolici Sv. Ivana Zelane 14—16 K, v Sremlu in Banatu 10—11 kron, z voznimi stroški do Zagreba stane letošnje vino okoli 14 K, a boljše, stare vrste 20—25 K, tako da se dovoz k nam ne izplača. Izvoz v inozemstvo je nemogoč.

g Komisija za nabavo surovin. Po poročilu iz Bruslja je naročila Liga narodov komisiji za reševanje ekonomskih vprašanj, da prouči vzroke težkočam za nabavo surovin. Komisija mora v najkrajšem času prinesiti Ligi narodov obširno poročilo, katerega se bo Liga na mednarodni ekonomsko-finančni konferenci eventualno poslužila kot podlage za reševanje tega vprašanja.

g Izvoz žrebecev iz Slovenije. Finančna komisija ministrov je dovolila izvoz 2500 žrebecev iz Slovenije v inozemstvo. Od teh 2500 žrebecev sme se izvoziti 500 rojenih leta 1918., 1000 rojenih leta 1919. in 1000 letošnjih žrebecev. Izvoz je dovoljen preko carinarn v Mariboru in Borovnici, kjer bo državni veterinar pregledal žrebce namenjene za izvoz. Izvoz je dovoljen samo enkrat, in to za žrebce moškega spola, belgijske ter norijske pasme.

g Uvoz iz Francoske. Domače tvrdke, ki se zanimajo za uvoz blaga iz Francije, naj izvolijo to javiti trgovski in obrtni komori v Zagrebu z oznako vrste blaga, na katero reflektirajo.

g Grški trgovci in železniški promet v Jugoslaviji. Iz Soluna javljajo: Tukajšnji trgovci izvozniki za Jugoslavijo so vložili javno obtožbo proti tatvini blaga iz vagonov in proti neosnovanim razmeram, ki vladajo na našem teritoriju. Posebno se

pritožujejo proti temu, da ni dovoljeno spremljati vagonov. Solunski trgovci so se obrnili na atensko vlado s prošnjo, naj intervenira pri naši vladi, da se ponovno dovoli spremljanje, ker je to edino sredstvo za preprečenje tatvin na železnicah.

Sodišče in policija.

s Vlom v podstrešje. Prodajalka čunji Josipina Murnik stanuje ob Cesti na Cerenjsko železnico 22. Hiša stoji samotno. Neznani storilec je prišel v podstrešje pritlične hiše po lestvi, pometal skozi okno odeje in perila v vrednosti 4210 kron in neopažen z ukradenimi predmeti izginil. Murnikova niti ne ve, kdaj je bila okradena in je tatvino zapazila, ko je perilo nameravala zračiti.

s Naglo izsledena tatvina. Stražnik A. Herga je v neki trgovini zapazil dva para čevljev, o katerih je sumil, da sta ukradena. Zadevo je prevzel nato detektiv Povhe, kateri je aretiral dva delavca, ki sta z revirnim nadzorniku Podrebersku izpovedala, da sta onadva ukradla vsaki en par čevljev.

s Neupoštevanje zglaševalnih predpisov. Ker se stranke ne ozirajo na zglaševalne predpise, kar se je posebno pokazalo ob reklamacijskem postopanju povodom sedanjih volitev, so pričeli na policijskem ravnanstvu naznanjati površne brezbržne ljudi sodišču. Neka stranka, ki ni zglasila svojega stanovanca policiji, dasi stanuje že dva meseca pri njej, je bila odana sodišču.

s Pobiranje premoga na glavnem kolodvoru. Detektiv Josip Kapelj je zasačil in prijel na glavnem kolodvoru neko vdovo in nekega fantiča, ki sta pobirala po glavnem kolodvoru premog. Zagovarjati se bosta morala pred sodiščem.

s Če se pusti voz na cesti brez nadzorstva. Sin mesarice Tone Z. je pustil nekega dne stati pred gostilno Petra Lesjaka na Mesarski cesti več časa voz brez nadzorstva. Medtem se je pripeljal iz klavnice Alojzij D. s praznim mesarskim vozom in zadel v Tonetov voz tako, da se je zlomilo oje in ima Z. okoli 1000 kron škode.

s Nepreviđna vožnja na električni železnici. Železniški čuvaj državne železnice Franc Rupnik je zapiral na Dolenjski cesti prečnice. Ko jih je že deloma zaprl, je privozil voz električne železnice iz mesta proti dolenjskemu

kolodvoru tako nepreviđno, da je zavozil v prečnici in je obe na levi strani prelaza poškodoval. Večja nesreča se ni zgodila, le voz št. 9 cestne električne železnice se je nekoliko poškodoval.

s Nesreča v šiški. Skozi Spodnjo šiško je vozil te dni Janez Gaberšek gospoda veleposelnika Evgena Jarca in njegovo gospo. Pred Vodnikovo hišo se je pa zlomila štanga. Gaberšek je padel s kozla, konj je skočil in voz se je preobrnil; gospod in gospa Jarci sta padla na rob ceste. Sreča v nesreči je bila, da se ni nihče poškodoval, le Gaberšek je dobil na levi roki malo poškodb.

s Tatvina petroleja. Na dolenjskem kolodvoru je bilo ukradenih 15 litrov petroleja. Policija energično zasleduje tatove.

s Vlom na glavnem kolodvoru. Odkar se je razpustila kolodvorska policijska ekipa, se pojavljajo zopet vlomi na glavnem kolodvoru in na premikalnem kolodvoru v Zalogu in se storilci v več slučajih ne izsledijo. Nedavno je bilo na glavnem kolodvoru ob Ranzingerjevem skladišču vlomljeno v železniški voz št. 9150 in ukradeno iz njega 3 kose manufakturnega blaga, vrednega približno 3500 K.

s Predzen vlom. Nekega jutra ob 7. uri je dozdaj še neznani lopov z največjo predrznostjo vlomil v pisarno trgovca Josipa Stadlerja in odpeljal 6000 kron vredno moško kolo znamke »Eskaa«, ki je bilo zeleno pobarvano. Iz pisarne ni nič drugega zmanjkalo kakor kolo.

s Premeteno izvedena tatvina. Na premikalnem kolodvoru v Zalogu so zviti tatovi pri nekem vozu odprli vrata le toliko, da so prerezali vreče sladkorja, iz katerih se je skozi malo odprtino izsipal iz voza. Tatovi so tako previdno postopali, da je ostala zalivka (plomba) nepoškodovana.

s Kraja sadja se v okolici Izlakov vedno pogostje izvršuje, tudi na polju pridelki niso več varni pred dolgoprstneži. Orožniki v Izlakih imajo s tatovi sadja in poljskih pridelkov veliko opraviti. Posestniku Antonu Sršenu je bilo ukradenih do 15 mernikov jabolk z dreves. Orožniki so ugotovili, da je ukradlo jabolka 10 otrok iz Podkrajja; ukradena jabolka so potem v Podkrajju št. 24 stolkli in prešali dvakrat moč in ga popili. Otroci so napredovali na dan iz ukradenega sadja do 30 l mošta.

Prispevalje za sklad S. L. S.!

»Podkovstvo.« Pouk kovačem in konjerecem. Z mnogimi slikami. Sestavi živinozdravnik Lovro Tepina, vodja državne podkovske šole v Ljubljani. Cena 45 kron. Založila Jugoslovanska knjigarna. — Podkovanje konjskih kopit je najvažnejši, pa tudi najodgovornejši posel kovača. Ne zadostuje, da si je pridobil samo potrebno rokodelsko spretnost, poznati mora tudi sestavo in opravilo posameznih delov noge in kopita, da more sam presoditi, kako naj si pomaga v takem ali drugačem slučaju. Podkovstvo je težak in odgovornosti poln poklic, zato priporočamo, da si nabavi knjigo vsak konjerec, ki bo v njej našel mnogo nasvetov, kako ravnati s kopiti, da jih zdrave in za podkovanje sposobne ohrani. Za slučaj, ko kopito oboli, pa obsega knjiga točen pouk, kako naj se v prvem času neguje bolno kopito. Samo po sebi je razumljivo, da ne bi smeli biti niti en kovač brez te knjige, ki bo odslej služila pri pouku v podkovstvu na državnih podkovskih šolah. Knjigo je spisal prvi strokovnjak v Sloveniji. Obširnejša ocena sledi.

Ste prehlajeni? Imate bolečine v prsih? V grlu? Ali kašljate? Imate nahod? — Dobri prijatelj v takih hudih dneh Vam je Fellerjev Elza fluid! 6 dvojnatih ali 2 veliki specialni steklenici 42 K. Državna trošarina posebej. Zagorski sok zoper kašelj in prsne bolečine 1 steklenica 9 K.

Slaba hrana Vam je pokvarila želodec? Fellerjeve prave Elza-kroglice ga spravijo v red! 6 škatlic 18 K. Omot in poštnina posebej, a najceneje. Eugen V. Feller, Stubica donja, Elza trg št. 134, Hrvatska. B.

Meteorologično poročilo.

Ljubljana 306 m n. m. viš.

Čas opazovanja	Barometar v mm	Termometer v °C	Psihrom. diferenca v °C	Nebo, vetrovi	Padavine v mm
4./11. 21 h	739.5	3.7	0.6	obl.	—
5./11. 7 h	737.6	4.2	0.8	obl. jv.	—
5./11. 14 h	736.1	5.4	0.9	obl. jv.	—

Prodaja 2 dobra

konja in lovski voz

(4 sedeži.)

Janez Zorman, Sp. Šiška, LJUBLJANA.

Resna ženina ponudba. Gospodična 30 let, vaju posvetila in trgovine, čedne zunanjosti, dobra gospodinja, vso opravilo in 30.000 K premoženja išče v svrhu možitve pametnega resnega gospoda, ki bi imel službo ali posvetilo ali pa obrt. Resne ponudbe pod »Dobra gospodinja« na upravo »Slovenca«, 4521

Preključnem svojega sina Miho in hčrva ne jaz in moja žena zanj plačnika. Miha Kos, Klanec pošta Komenda. 4524

Mesečno sobo išče gospodinja event. tudi s hrano. Naslove sprejema uprava pod števil. 4527.

Mehlovana soba čista, svetla, 14 dni mesečno uporabi se išče: Ponudbe pod »Ravnatelj 1920. na upravnistvo «Slovenca» 4532

Postena in zanesljiva gđ. samostojna knjigovodkinja in imaveselje do trgovine, želi službe. — Naslov pove upravnistvo »Slovenca« pod št. 4535.

Pozor! Sl. občinstvu dati na znanje, da sem otvoril svojo higijenično urejeno brivnico ter se tem potom ugodno priporočam. Postrežba točna. Z udanim spoštovanjem Seiga Anton Novi Udmat št. 37. (gostilna Prusnik.) 4517

Mehlovana soba in vso oskrbo dobi samostojna neomadeževane preteklosti, ki bi prevzela oskrbo petih mladolnih otrok brez matere v Ljubljani. Natančnejša pojasnila osebno. Ponudbe na upravnistvo »Slovenca«, pod št. 4525.

Naročite »Slovenca«!

Krepak in nadarjen deček, v 15. letu, starosti, želi vstopiti v pouk h ključavničarskem mojstru v mestu ali na deželi. Naslov pove uprava lista pod števil. 4474.

Bivši obč. tajnik v Globasnici na Koroskem beguncem prosi za službo kot tajnik ali drugo primerno službo. Naslov Janez Zalaznik, Slovenji Gradec Grad Legen. 4448

Trgovino na prometnem kraju vzamem v najem event. kupim. Ponudbe pod »November 1920 pošto teče Soštanj. 4565

Konjske oprave, dvovprežne in enovprežne, vprežne se prodajo po zmerni ceni. Informacije daje tvrdka J. Kostevc, Ljubljana, Sv. Petra cesta 4.

Zilno kavo in najfinejši marmelado nudi po najnižji ceni d. d. Triglav v Šmarci pri Kamniku. Istotam se kupijo tozadevne surovine.

Absolviran gimnazist bivši računski podčastnik, v rusk. ujetništvu vodil korespondenco vjetnikov, pozneje namešten kot instalater za celo telefonsko centralo in razne signalizacije, kot ključavničar v tovarni in na železnici, za kar ima spricvalo od tovarne, več poleg slovensčine še nem., italij., rusč., češč., in srbo.-hrvašč. ter sloven. in nem. stenografije, išče primerno službo. More položiti 40.000 K ali več kavcije. Ponudbe z navedbo plače na uprevo lista pod »Ezeržlja 4379».

Išče se zanesl. ka. ec ali ikalka. Plača po dogovoru Luka Grlic nasl. tovarna suknja Zapuže pri Lescah. 4506

Proda konjska oprema. Naslov pri se upravnistvu pod št. 4502.

Pojasnilo. Društvo diplomiranih babic s sedežem v Ljubljani ponovno opozarja cenjeno občinstvo mesta Ljubljane, da se opuste vsi krsti ob nedeljah in praznikih, razen krsta v sili. Odbor.

Franc Klinar konces. špedicij-sko podjetje in carinska agentura na Jesenicah (Gorenjsko) se priporoča za vsakovrstne reekspedicije, ocarunjenja itd. pod najkulantnejšimi pogoji.

Lanišče in predivo kupuje v vsaki množini po najvišjih dnevnih cenah

Terilnica in predilnica Anton Šinkovec Grosuplje.

Prostovoljna javna dražba. V nedeljo ob 9. uri zjutraj se bodo v gostilni pri »Belem Kranjcu« v Florijanski ulici št. 4. razprodajale

posteljne oprave in več drugega pohištva. Ogleda se lahko v soboto cel dan.

Cosulich-Line Trst-Amerika New York-Buenos-Ayres-Rio di Janeiro Santos-Montevideo.

Brezplačna pojasnila in prodaja voznih listov za potnike z Slovenije edino le pri:

Simon Kmetec, Ljubljana, Kolodvorska ulica 26.

Zimski površnik za gospode in damski plašč se ceno prodaja. Kje, se poiže na upravnistvo tega lista pod št. 4513.

Prodajo se! Železni deli za vodno kolo kompletno in sicer: 1 vreteno, 1 zamašnjak (Schwungrad), 2 zobni kolesi, predležje, ležišče in 1 jernica. Prebrižna teža 3000 kg. Pojasnila daje: Štebi in Tuječ. strojno in elektrotehnično podjetje v Ljubljani Resljeva cesta št. 4. 4499

Kupujem po najvišjih cenah hlode, rezan in tesan jelov kakor trd les, ter drva za kurivo. Ponudbe z navedbo cen franko vagon Ljubljana.

Prodajam na debelo in na drobno.

Fran Suštar lesna trgovina Ljubljana Dolenjska cesta 12.

Bukovo ogle ima na prodaj in ponudbe prevzame oskrbnistvo graščine Slatna p. Šmartno pri Litiji.

Stavbeno podjetje Tavčar & Svetina Ljubljana, Gosposvetska cesta št. 6 se priporoča. 1844

Klobuke in slamnike vseh vrst, od preprostih do najfinejših nudi vedno v zalogi tovarna klobukov in slamnikov

Franc Cerar v Stobu pošta in železniška postaja Domžale pri Ljubljani.

V popravila prevzema tudi vsa tozadevna dela ter preoblikuje po najnovejši modi. V Ljubljani prevzema vsa naročila in moderniziranje tvrdka Kovacevič i Tšran v Prešernovi ulici št. 5, kjer se sprejema v sredo in soboto.

Prodaja lesa, Na Rotarci in Ribčevi ter deloma v bližini postaje Bohinjska Bistrica se dražbenim potom prodaja 1900 m³ jamskega lesa in 5900 m³ žagovcev. Ponudbe sprejema do 15. sept. 1920 in daje pojasnila gozdno oskrbnistvo Bohinjska Bistrica.

TRSTJE za stropne izdeluje in prodaja na debelo in na drobno m² po K 4.80, pri večjih naročilih znaten popust. Ant. Steiner, Ljubljana, Jeranova ulica, 13. (Trnov)

„PANONIJA“ v Pljuju izdeluje po konkurenčnih cenah s modernimi ameriškimi stroji vseh vrst vijake, dele strojev in aparatov urši popravila teh ter dobavi iz inozemstva in dustr. izdelke.

Foto-potreščine aparati, plošče, papirji, kemikalije, največja izbira in vedno sveže blago! — Ateije Kurnik, Slovenska ulica 15, Maribor.

Čaj Jos. Fabiani Ljubljana, Prešernova ulica 54, nasproti glavne pošte telefon interurb 548.

Velika zaloga specerijskega in kolonialnega blaga, likerjev, namiznih in desertnih vin.

Drago Beseljak Ljubljana Cankarjevo nabr. 5

dobavlja vse kreditne in privatne informacije v tu-in inozemstvu. V abonentu ter posamezno cenene zmerno. 6135

Obl. konces. informačni zavod KLAJIRJI IN OBROKE harmoniji, violine in vse glasbene potreščine. Sirane na debelo in drobno

RIKONZ BREZUP, bivši učitelj Glasbene Matice, Kongresni trg št. 15. Ljubljana.

ZAHVALA.

Vsem, ki so nama povodom nenadnega odhoda najinega nad vse ljubljeneega soproga ozioroma očeta izkazali na ta ali oni način svoje globoko sočutje, istotako vsem onim, ki so se v obilnem številu vdeležili pogreba, izrekava tem potom svojo najsrčnejšo zahvalo.

Zaluoja Franja in Franci Krenner.

Otvoritev trgovine

(domača tvrdka.)

Snoj & Modic

naznanjata, da **otvorita v sredo, dne 10. novembra** v hiši „Mestne hranilnice“ (preje Benedikt) **Prešernova ulica** svojo **manufakturno trgovino** ter se s tem obvestilom slavnemu občinstvu priporočata.

Cene solidne.

Naznanilo.

Ob otvoritvi lastne

krojaške delavnice

se priporoča sl. občinstvu

Joško Sušnik, Sv. Petra nasip 15, preje v Trstu.

ZBIRAJTE ZA SKLAD SLOVENSKE LJUDSKE STRANKE!

Priporoča se tvrdka

Jos. Petelinc, Ljubljana

Sv. Petra nasip 7.

Tovarniška **šivalnih strojev** v vseh opremljeni za domačo rabo, za krojače, original Cylinder Singerjeve velike in male za čevljarje, posamezne dele za vse sisteme, igle, olje za stroje na drobno in debelo.

Kranjska tvornica željezne i bravarske robe v Kamniku

išče za takoj **izvežbanega, samostojnega**

pisarniškega vodjo

s **trajno službo**, kateri je že **uspešno deloval** v podobnem svojstvu. — **Popolno znanje slovenskega in nemškega jezika** je **neobhodno potrebno**.

Samo **prvovrstne moči** naj pošljejo **ponudbe** z **navedbo življenjskega toka**, **referenc**, **zahtevami** in **mogočnostjo vstopa**, s **prepiši spričeval** in **sliko**.

Pisarna modernno urejena **„TIMEX“** **TEHNIČNO podjetje** za tovarne **V. MARSANO** : „**UVOZ** in **IZVOZ**“
Zastopni, prvovrstnih tovarn. — Ekspozitura: Dunaj IV., Viktorgasse 4.
Središče: Zagreb, Nikolajeva ulica št. 6.

STROJI proti takojšnji dostavi:

1. Zage polnojarmen in krožne žage, oblični stroji za rezanje nastavkov (Dickenhobel), oblični stroji za rezanje (Abrecht-Füge) in oblični stroji za votlo izrezovanje (Kehihobel), valji za okrožne žage, brusilni stroji.
2. Stružni stroji, stroji za okroglo struženje (Fräss), ekobelniki za kovine (Shaping), stroji za vrtnanje in brzovrtanje, škarje, ognjišča za kovače, stroji za obdelovanje pločevin, snovi, pile, stroji za rezanje vijakov.
3. Posamezne pile v vseh velikostih, različno orodje prvovrstnih tovarn.

Popolne **TOVARNIŠKE** naprave: Tovarne za spirit in rafinerijo, prešanje olja, škrob in drože, konserva, testenine in pohišstvo.

MOTORJI in LOKOMOBILI:

Elektromotorji, agregatorji, stroji, motorji na olje in beucin, lokomobili na paro in beucin, parni stroji, lokomotive za drž. in manjše železnice, vozovi za prevažanje blaga, vodnjaki, mali vagončki za pesek itd.

GRABENI ma erjal:

Nosači, tračnice, ogibalnice, strešna lepenka itd.

Otvoritev trgovine.

Slavnemu p. n. občinstvu v Ljubljani in na deželi **vljudno naznanjamo**, da smo **otvorili** na **Vošnjakovem trgu** v **seminškem posloplju**

ново trgovino

s **specerijskim** in **kolonijainim** blagom.

Zagotavljamo p. n. obiskovalcem **najtočnejšo** **postrežbo** ter **vseskozi** **solidne** **cene**.

Za **pristnost** in **svežost** **blaga** se **jamči**.

Velepoštovanjem

Cernak & Ko.

Električna razsvetljava!

Popolne napeljave v mestih in pokrajinah.

Kompletne naprave gradi in vsakovrstne inštalacije izdeluje po najmodernejših principih in po najkulantnejših pogojih

tvrdka „SVETLA“

Centrala: LJUBLJANA, Mestni trg 25. Podružnica: ZAGREB, Frankopanska ulica 2.

Ponudbe in pojasnila na željo vsaki čas brezplačno na razpolago.

Zalaganje cenik zastoji in poštno poslo.

H. Suttner

Ljubljana 3,

Mestni trg 23.

Največja zaloga ur, zlatnine in srebrnine. Lastna protokolirana tovarna ur v Svisi.

Domača tvrdka.

Solidne cene.

Gričar & Mejač

Ljubljana, Prešernova ulica št. 9.

Najnovejši kroji. Točna postrežba.

Velika izbira izgovljenih oblek vseh vrst za gospode, dame in otroke. — Zaloga vsakovrstnega blaga za moške obleke, površnike in suknje, dalje vata za krojače v kosih in na metre.

Pohišstvo!

Spalne, jedilne in gosposke sobe. Salonske in kuhinjske opreme od navadnega do najsolidnejšega izdelka. Vseh vrst pohišstvo na drobno in na debelo po jako ugodni ceni v zalogi pohišstva

Karola Preis-a, Maribor, Slomškov trg 6. Cenike brezplačno. Za ogled na razpolago brez obveze za nakup.

M. Kuštrin,

Ljubljana — Maribor

Dunajska cesta 20 • Podr. Jurčičeva ul. 8

priporoča pnevmatiko, avto-kolesa ter vsake vrste gumijevih predmetov, izolirane žice za električno napeljavo, golo, bakrene žice, elektrotehnični material po najnižjih cenah.

Telefon št. 470.

Prvovrstne

Tjaff šivalne stroje

za šivanje, krojače in čevljarje z večletno garancijo ter posamezne dele igle, olje itd. za vsakovrstne šivalne stroje priporoča

IGN. VOK, Ljubljana, Sodna ulica št. 7.

Bakrene kotle

za kuhanje žganja od 30 do 300 litrov izdeluje in razpošilja Lovrenc Tomažič, Maribor, Sodna ul. št. 24.

Parna žaga Fran Ravnikar

mestni tesarski mojster

Ljubljana, Linhartova ulica št. 25

kupuje po najvišjih dnevnih cenah razne vrste okrogli les, kakor tudi cele gozdne parcele.

Državna razredna loterija

Prvo žrebanje bo 3. in 4. januarja 1921.

100.000 srečk — 50.000 dobitkov.

5 premij

od 60.000 do 600.000 din. ali 240.000 do 2.400.000 K (dva milijona štiristotisoč kron)

Usaka druga srečka mora dobiti

Izplačanje vseh dobitkov v gotovem denarju brez odbitka!

Največji dobiček v srečnem slučaj: dinarjev

1.000.000

(en milijon) ali

kron

4.000.000

(štiri milijone)

nadalje: 600.000, 400.000, 200.000, 150.000, 100.000, 80.000, 70.000, 60.000, 2 po 50.000, 2 po 40.000, 5 po 30.000, 18 po 20.000 dinar, odnosno 2.400.000, 1.600.000, 800.000, 600.000, 400.000, 320.000, 280.000, 240.000, 2 po 200.000, 2 po 160.000, 5 po 120.000, 18 po 80.000 kron i. t. d.

brez odbitka!

Cena srečke za vsaki razred

1/1 srečka D 48— ali K 192—	1/2 srečke D 24— ali K 96—
-----------------------------------	----------------------------------

1/4 srečke D 12— ali K 48—	1/8 srečke D 6— ali K 24—
----------------------------------	---------------------------------

Točno in hitro izplačevanje vseh dobitkov **zajamčeno!**

Naročila iz cele države naj se pošiljajo po poštni nakaznici lastni glavni kolektur

Medunarodna banka d. d. oddelek razredne loterije

Gajeva 8 Zagreb Gajeva 8

Malo številke od 1—200 so dol izključno samo pri gornji glavni kolekturi.

Int. telefon št. 461.

Slovenska eskomptna banka

Ljubljana, Šelenburgova ulica št. 1.

Interesna skupnost s Hrvatsko eskomptno banko in Srbsko banko v Zagrebu.

Izvršuje vse bančne transakcije najkulantneje.

Denarne vloge. - Nakup in prodaja: Efektov, deviz, valut. - Eskompt menic. teriatov, faktur. - Akreditivi. - Borza.

Brzjavlj: Eskomptna.

Čevlji *izgovorjeno* **Per Krenn** *Erde*

prodajajo se po znatno znižanih cenah.
Zaloga Ljubljano-Breg
 na debelo in drobno. *Izdelki zajamčeno iz samega najboljšega usnja.*

BALKAN

delniška družba za mednarodne Transporte.

Ljubljana, Maribor, Beograd, Zagreb, Trst, Wien.

Spedijske vse vrste. Sprejemanje blaga v skladišča. Zavarovanja in zavarovanja. Mednarodni prevozi. Selitve s patent. poštvenimi vozovi na vse strani. Prvo ljubljansko javno skladišče, spojeno s tirom južne železnice. Carinska agentura javnih skladišč. Največje domače spedijsko podjetje v Jugoslaviji.

Brzojavni naslov: SPEDBALKAN.

Medica & Komp.

manufakturna trgovina na debelo

LJUBLJANA, Sodna ulica šte. 7.

suhe gobe, fižol,
laneno seme

kupuje trdka z deželimi in
gozdni pridelki

Kmet & Komp., Ljubljana,
Gospodarska cesta šte. 8.

KOLONIJALNO
Najboljše dobavo na debelo
'FRUCTUS'
d. d. za promet zem. proizvodov, kolonijalnim in drugim blagom preje
Izidor Scholler-a sin
(ustanovljeno 1883)
Zagreb, Vlaška ul. 12.
Telefon 106. Brzojavi: Fructus.
**SPECERIJSKO
BLAGO**

**Angleški komisar
plebiscitne komisije
v Celovcu**

prodaja

**7 osebnih avtomobilov in 2 tovarna
avtomobila ter 8 motornih koles**

in sicer:

- 2 limuzeni tipa Talbot-Darracq, V. 20. 16 HP., modro pobarvani, šest sedežni, samopogon in električne svetilke C. A. V. — Nikljasta oprema, prevlečena pnevmatika. — Popolni z ognjegasnno pripravo, orodjem, nadomestnim kolesom, pnevmatiko, cevmi itd. — V popolnem stanju za vožnjo. — Kakor novi.
 - 2 odprta izletna (touring) vozova tipa Talbot-Darracq, V. 20. — 16 HP., 5 sedežev. — Samopogon, električne svetilke C. A. V. — Nikljasta oprema, modro barvana. — Popolna z ognjegasnno pripravo, nadomestnim kolesom, orodjem, pnevmatiko, cevmi itd. — V popolnem stanju.
 - 8 motornih koles znamke Triumph, 3³/₄ HP. — Popolne z orodjem, nadomestno pnevmatiko, zaklop-kami itd. — V dobrem stanju.
 - Nadomestna pnevmatika, cevke itd. za tip Talbot-Darracq V. 20. — 16 H. P. in nadomestna pnevmatika, cevi itd. za vozove znamke Fiat, Model 2, 15 do 20 HP. in za tovarne vozove znamko Fiat, 15 Ter., 25 HP. skupaj z nadomestnimi deli itd. za vse tri oglašene tipe.
 - 3 odprti izletni (touring) vozovi znamke Fiat, model 2, 15—20 HP., barvani 1 zeleno, 1 sivo in 1 belo. — V popolnem stanju za vožnjo, kompletni s Fiatovo električno razsvetljavo, nadomestnim kolesom, pnevmatiko, cevmi, ognjegasnno pripravo, orodjem, obrabo proti vetru, streho itd.
 - 2 tovarna vozova znamke Fiat, model 15 Ter., 35 HP. — Popolna s streho, nadomestnim kolesom, ognjegasnno pripravo, generatorjem, svetilkami, orodjem itd. — V popolnem stanju.
- Avtomobili in motorna kolesa so vsakomur na vpogled dne 4., 5. in 6. novembra. Sprejemanje ofertov se zaključuje dne 8. novembra. Ponudbe morajo biti napravljene samo v šterlingih ali francoskih frankih.

DANICA
krema za obutev
čisti, lika in konservira usnje.
PROIZVAJA:
SLAVIA 46 tvornica kemikalij izdelkov d. d. **ZAGREB** ILICA 213.
Telefon 5—46. Brzojavi: „CEMIA“.

Jugoslovanski kreditni zavod r. z. z. o. z.

v Ljubljani, Marijin trg 8, Wolfova ulica 1.

Poštni čekovni račun št. 11.323.
Telefon šte. 54.

Podružnica v Murski Soboti.

Brzojavni naslov:
Jugoslovanski kredit Ljubljana.

Sprejema

hranilne vloge in vloge na tekoči račun ter jih obračunava po

4%

čistih brez odbitka. Izvenljublanski vlagatelji dobe poštne položnice.

Inkaso faktur in trgovske informacije.

Izdaja čeke, nakaznice in akreditive na vsa tu- in inonemška mesta. — Daje posojila na vknjižbo, poroštvo, vrednostne papirje in na blago ležeče v javnih skladiščih.

Trgovski krediti pod najugodnejšimi pogoji. — Zavod je neposredno pod državnim nadzorstvom.

Jadranska banka

sprejema vloge na hranilne knjižice, žiro- in druge vloge pod najugodnejšimi pogoji.

Prevzema vse bančne posle pod najugodnejšimi pogoji.

Beograd, Celje, Dubrovnik, Kotor, Kranj, Ljubljana, Maribor, Metković, Opatija, Sarajevo, Split, Sibenik, Zadar, Zagreb, Trst, Wien.

Poslovne zveze z vsemi večjimi kraji v tu- in inozemstvu.

Zopet pričnemo
vsako sredo in soboto
prodajati po
brez konkurenčnih cenah
trpežno češko volneno

SUKNO

in drugo manufakturno blago.
Po pošti razpošiljamo vsaki dan.
Zahtevajte cenik!
Podjetje tkanin „HERMES“ Brata Vokač
v Ljubljani, Šelenburgova ulica 5 v I. nadstropju nasproti glavne pošte.